

MEDLEMSSKRIFT NR. 12.

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

GRIMSTAD.
LILLES.-GRIMSTAD-POSTENS BOKTRYKKERI
1932.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

MEDLEMSSKRIFT NR. 12.

*Selskapet for
Grimstad Bys Vel.*

GRIMSTAD.
LILLES.-GRIMSTAD-POSTENS BOKTRYKKERI
1932.

Årsberetning for
År 1914

Redigert av H. Terland.

Aarsberetning for 1931.

Medlemstall.

Selskapets medlemstall var ved årets utgang 96, hvorav 84 livsvarige og 12 årsbetalende.

Regnskapet.

Regnskapene fremlegges i revidert stand til generalforsamlingens decharge.

Virksomheten.

Sommeren 1931 blev ved lektor H. Terland utgitt medlemsskrift nr. 11, som er sendt medlemmene og utlagt til salg hos byens bokhandlere.

9. mars mottok styret en skrivelse fra bankbokholder G. E. Gundersen, som efter skriftlig konferance med advokat Tanne foreslo opnevnt en komité som i samarbeide med byens idrettsforeninger skulde gjøre et nytt forsøk på å reise den fornødne sum til innkjøp av Voss' Arvingers eiendom. Komitéen blev nedsatt med 2 medlemmer valgt av Selskapet for Grimstad Bys Vel, 2 valgt av Grimstad formannskap, 2 av Grimstad Turn- og Idrettsforening og 2 av fotballklubben „Jerv“.

Komitéen, som til formann valgte G. E. Gundersen, sendte ut et oprop og har opnådd å samle bidrag til et beløp av kr. 6586, som inntår i Grimstads Sparebank. Da komitéen gjør regning på også å kunne disponere over C. M. Tannes Gave og de til naturpark og idrettsplass avsatte midler, er den langt på vei og vil fortsette sitt arbeide til tross for de vanskelige tider.

13. mai foretok styrets formann og næstformann sammen med havnefogden og et par andre særlig interesserte en befarng av Indre Maløen og Vessøhodet undet

ledelse av en ingeniør ved Fyrvesenet.

Foranledningen var at Fyrvesenet ønsket fjernet fra Selskapets eiendom paa Maløen endel kraftskog som i sydostlig retning vilde skjule for dampskibsleden lyset fra en påtenkt ny sektor ved Vessøhodets fyrlyppe.

Da det ved befaringen viste sig at der maatte rases 35—40 trær, hvorav 15—20 ganske store, henstilledes til Fyrvesenet aa søke en annen ordning. Denne henstilling er blitt tatt til følge, idet den nye lyssektor kastes lenger østover enn oprinnelig planlagt.

Egne årsberetninger og regnskaper er innsendt av Treplantningskomiteen og Bymuseet med andragender om bidrag for 1932.

I styremøte 14de april d. å. blev de innkomne andragender om bidrag behandlet, og man enedes om å foreslå for kommende generalforsamling følgende anvendelse av de disponible legatrenter for 1932:

Kr. 450 bevilges som restbidrag til Knutson-bysten, kr. 100 til minnesmerket over Hans Hansen (Rep.), kr. 300 til Bymuseets nybygningsfond, de øvrige disponible rentepenger til treplantningskomiteens arbeide.

I styret for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

Grimstad 14de april 1932.

*M. Fuhr. H. Terland. H. Gundersen. K. M. Bie.
K. Dypvik. N. K. Stokkan. J. C. Jørgensen.
Lars Gundersen. P. B. Einersen.*

Utskrift

av

legatregnskapene for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

A. Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel.

	Debet	Kredit
Beholdning fra fr. aar	kr. 21255.71	
Renter i 1931	» 1003.36	
Kursavanse paa kjøpt 4 ¹ / ₂ % statslaan	» 27.00	
Utbet. Byselskapet ³ / ₄ av rentene »		752.52
Beholdn.: Oblig. og Sparebank »		21533.55
	<hr/>	<hr/>
	kr. 22286.07	22286.07

B. Grimstad Øl- og Vinsamlags Legat.

Beholdning fra fr. aar	kr. 13060.98	
Renter i 1931	» 600.03	
Kursavanse paa kjøpt 4 ¹ / ₂ % statslaan	» 45.00	
Utbet. Byselskapet ³ / ₄ av rentene »		450.03
Beholdn.: Oblig. og Sparebank »		13255.98
	<hr/>	<hr/>
	kr. 13706.01	13706.01

C. Skibsreder O. R. Førøids Legat til Grimstad Bys Vel.

Beholdning fra fr. aar	kr. 50000.00	
Renter i 1931	» 1852.57	
Kursavanse paa kjøpt 5 ¹ / ₂ % statslaan	» 1750.00	
Utbetalt Byselskapet		1843.27

$\frac{1}{2}$ % avgift til Statskassen		
for 1931 »		9.30
Beholdn. : Oblig. og Sparebank »		51750.00
	<hr/>	
	kr. 53602.57	53602.57
		<hr/>

Grimstad kemnerkontor, 1. jan. 1932.

Disse 3 legater har til regnskapsfører byens kemner og er undergitt Kirkedepartementets kontroll og revisjon.

D. Selskapets alm. Fond.

Beholdning fra forr. aar kr.	904.11
Medlemskontingent »	40.00

Innbetalte legatrenter :

a. Legat for Selskapet for Grimstad Bys Vel kr.	752.52	
b. Grimstad Øl- og Vin- samlags Legat »	450.03	
c. O. R. Føreids Legat »	1843.27	
	<hr/>	» 3045.82
Renter i Grimstads Sparebank »		26.47
		<hr/>
		Kr. 4016.40
		<hr/>

Utbetalte bidrag :

a. Grimstad kom. Treplantnings- komité til almindelig virk- somhet kr.	2045.82	
b. Grimstad Bymuseum til ny bygning »	500.00	
c. Avsatt til minnesmerke over den avdøde formann »	500.00	
	<hr/>	kr. 3045.82
Diverse : annonser, porto, frakt, assuransé etc. »		54.45

Beholdning: Innestaaende i Grimstads	
Sparebank	„ 801.13
Utlegg for bronsebysten	„ 115.00
	<hr/>
	„ 916.13
	<hr/>
	Kr. 4016.40
	<hr/>

E. Avsatte midler.

Gjenstaaende beholdning til medlemsskrifter kr. 294.62

F. M. Fuhrs Legat + Kr. Helmers gaver og
Skjærgaardseiendommene.

Beholdning fra forrige aar:

a. Skjærgaardseiendommene	kr. 7000.00	
b. 3 obligasjoner, paalydende	„ 3000.00	
c. Innestaaende i Grimstads		
Sparebank	„ 346.17	
		kr. 10346.17
Norsk Sprængstofindustri grunnleie	„ 60.00	
Renter i 1931	„ 139.90	
		<hr/>
		Kr. 10546.07
		<hr/>

Kommuneskatt til Fjære	kr. 49.65
Gaardsskatt (for 2 aar)	„ 13.20
Cement til skjærgaardseiendom	„ 7.30

Beholdning:

a. Skjærgaardseiendommene	kr. 7000.00	
b. 3 obligasjoner, paalydende	„ 3000.00	
c. Innestaaende i Grimstads		
Sparebank	„ 140.92	
d. Utlegg for bronsebysten	„ 335.00	
		„ 10475.92
		<hr/>
		Kr. 10546.07
		<hr/>

G. C. M. Tannes gave.

Beholdning fra forr. aar, innestaaende i Grimstads Sparebank	kr. 2013,50
Renter i 1931	„ 66,57
	<hr/>
	Kr. 2080,07

Grimstad kommunale Treplant-
ningskomites
Aarsberetning 1931.

Anleggene har som vanlig vært eftersett og holdt vedlike. Der er utført forskjellige arbeider baade paa Kirkeheia og i de øvrige anlegg.

Det østre parti ved hestetraa av den gamle kirkegaard blev ivaar gjort helt ferdig. Her blev paakjørt flere billass matjord som blev planert og tilsaadd. I plenen er anlagt en rabatt med forskjellige stauder som taa-ler skygge. Muren langs veien er fuget og skal til vaaren beplantes med forskjellige steinplanter. Fortauget foran muren er paakjørt grus, og jerngelen-deret og endel stabbestein og røtter er blitt fjernet.

Plenen paa den gamle kirkegaard blev i høst pløiet op for aa omlegges. Efter innhentet tillatelse av menighetsraadet blev endel gamle graver tatt helt bort, men der vil fremdeles bli staaende noen stykker som vil inn-gaa i interiøret. Det er meningen aa sløife de nuværende veier og faa det hele utlagt til gressplen. Langs leke-plassen vil der bli plantet prydbusker med forskjellige stauder i forgrunnen. I midten av plenen anlegges et bed med roser eller knollbegonia.

Linnetrærne paa Smith Petersens gravsted er med hr. Gerh. Smith Petersens tillatelse blitt kyllet i likhet med de andre trær.

Paa Kirkeheia er opsatt ny mur foran veien som fører op til saluttplassen. Dessuten er der plantet en ny

gruppe med stedsegrønne vekster foran kirken og anlagt et nytt steinparti i sydkraaningen ved fotograf Myrslo. I den lille plen mot hr. Jacob Tellefsens have er plantet en rabatt med polyanthoroser. Paa den annen side av veien ved ligusterhekken er tatt op en ny stauderabatt, som skal plantes ferdig til vaaren.

Den store stauderabatt er blitt drenert og kalket. Alle grøfter er eftersett og rensset.

I Ibsenhaven er anlagt ny gressplen. Rundt bysten er plantet roser og i rabattene er nedlagt løkvekster.

Linnetrærne ved Oplandsveien er kylet og bjerke-trærne er stammet op til Krydsen.

En del trær paa Lillesandsveien, som var blitt skjeve, er støttet op med firskjæringer.

Alléen paa Arendalsveien er stammet op til Ibis og noen bjerketrær er tatt bort. De vil bli erstattet med linnetrær. Linnetrærne paa Fiskebryggen og Wenzells plass er ogsaa beskaaret.

Saavel paa Lillesandsveien som paa Arendalsveien er innplantet endel nye linnetrær, som erstatning for endel utgaatte.

Paa den nye kirkegaard er tatt bort endel linnetrær, som skygget og var til gene for gravene. Dette blev gjort efter konference med menighetsraadet. Plenen foran Gravkapellet blev i høst ompadd.

Gjerdet omkring Wenzells plass blev malt og istandsatt.

Treplantningskomiteen sendte ivaar til Grimstads Sparebank forslag med plan utarbeidet av hr. Aalvik til ombygning av plassen ved Sparebanken. Det nye parkanlegg blev gjort ferdig efter planen i løpet av vaaren for bankens regning.

Det gjenstaar bare aa plante noen flere prydbusker og ta op endel stauder som maa flyttes.

Kontorsjef G. E. Gundersen har gitt komiteen tillatelse til aa legge en rabatt ved muren som støter op til hans eiendom ved Arendalsveien. Rabatten blev gjort istand ihøst. Til vaaren skal her plantes efu.

Det er heller ikke iaar voldt noen skade i anleggene, naar man bortser fra at kaat ungdom ikke kan la være de nyinnplantede linnetrær i alléene ved veiene, hvilket

jo er meget beklagelig. Men stort sett viser publikum stor interesse og forståelse for Trøplantningskomiteens arbeide.

Grimstad 25. februar 1932.

Th. O. Tønnevold, K. Dyvik, R. Aalvik.

Arbeidsprogram for 1932 for Grimstad kommunale Trøplantningskomité,

1. Fortsette med plantning av linnetrær paa Arendalsveien.
2. Tilkjøpe jord og forberede plass til plantning av linnetrær paa høire side av veien som fører ned til badet.
3. Anlegge nytt steinparti nedenfor furuplantningen paa sydsiden av Kirkeheia.
4. Innplante forskjellige steinplanter paa muren ved hestetroa paa Arendalsveien. — Gittergjerdet som skulde ha vært opsatt paa muren er sløifet.
5. Tilkjøpe jord og gjødsel og anlegge ny gressplen paa den gamle kirkegaard. I midten av plenen tenkes anlagt et blomsterbed og langs gittergjerdet skal plantes forskjellige prydbusker og stauder.
6. Opsette en lav, hvit treballustrade paa østsiden av saluttplassen paa Kirkeheia.
7. Foreta plantning av en ny stauderabatt som er tatt op foran ekeplantningen paa Kirkeheia.
8. Gaa igang med planering av plassen ovenfor den gamle kirkegaard. Rundt plassen tenkes opsatt et pent stakittgjerde, hvis Menighetsraadet ønsker det og vil skaffe penger dertil.
9. Plante efeu paa kontorsjef Gundersens jordstykke, som skal beklæ muren ved Parkveien.
10. Hugge innskripsjon i de opsatte stener ved gravkammerne paa Kirkeheia.
11. Fjerne stauderne i midtbedet paa Wenzells plass og saa gressplen istedet. I midten av plenen skal anleg-

- ges et bed med stedmorsblomster som senere vil bli erstattet med knollbegonia.
12. Planere ut det gjenstaaende parti foran Gravkapellet, plante ligustrum langs veien og tilsaa plenen.
 13. Beskjære linnetrærne paa den nye kirkegaard, under forutsetning av tilstrekkelig bevilgning og hvis menighetsraadet ønsker det.
 14. Tilkjøre jord og plante ut forskjellige prydbusker ved sitteplassen nedenfor fotograf Waalands atelier.
 15. Foreta planering av skraaningen mot Arendalsveien ved Voss's bakke, hvis eierne vil gaa med aa bekoste det.
 16. Istandsette den gamle vei som ligger paa sydsiden av hr. Jacob Tellefsens hus paa Arendalsveien.
 17. Gaa igang med oparbeidelse av partiet foran Grimstad Sykehus ifall bevilgning og Sykehusstyret ønsker det.
 18. Spa op og tilsaa endel gamle gressplener og plante inn forskjellige nye prydbusker og stauder i anleggene.
 19. Arrangere konkurranse for godt stell av forhaver for aa forskjønne byens utseende.
 20. Istandsette og vedlikeholde de gamle og nye anlegg.

Grimstad 25. februar 1932.

Th. O. Tønnevoold, R. Aalvik, K. Dyvik.

Ibsenhuset og Bymuseet.

Aarsberetning for 1931.

Museet har vært holdt aapent som i tidligere aar, om hverdagene kl. 11—1 og søndagene 12—2 i tiden 1. juni—15. oktbr. Utendom denne tid har det vært adgang mot dobbelt entré, 50 øre, ved henvendelse til formannen eller til pedellen, som bor i bygningen, og hvis datter, frøken Ruth Lein, har forestaatt omvisningen.

Entrepengene har utgjort ca. kr. 450.

Besøket har i 1931 vært større enn nogensinne, ca. 1500 personer, derav mange selskapsreisende — innen- og utenlandske — og flere skolebesøk saa vel fra byen som fra kretser i fylket. Av notable besøkende maa nevnes ekskong Alfonso av Spanien, som i fremmedboken tegnet sig som »Alfonso R.«, mens han ellers reiste inkognito som »Hertugen av Toledo«. Man tør kanskje heri se en hyldest til dikterkongen.

Ibensamlingen mottar efterhvert de utkommende bind av den store hundreaarsutgave, som Gyldendalske forlag overlater for halv pris, kr. 500.

Bymuseets samlinger er i 1931 forøket med ca. 60 gjenstander, hvorav den overveiende del er innkjøpt. Det meste skriver sig fra Fjære, Landvik og Eide og bestaar av møbler og husgeraad, enkelte helt fra 1600 aarene. Av gjenstander fra Grimstad by kan nevnes: 2 kurvstoler, 1 kanne og 1 rivejern av kobber som har tilhørt familien Fredr. Anton Petersen. 1 stor kuffert, merket C. S. 1761, har tilhørt fattigforstander Christian Sørensen og oprinnelig hans farfar. Ennvidere er innkjøpt den bekjente Gunvor Fladens medicinskrin.

Følgende gjenstander er skjenket: Av urmaker Abrahamsen 1 aneroidbarometer, som har tilhørt den gamle Grimstadmann skibsfører, senere megler A. Bøe Amundsen. 1 lite skrin i form av en kuffert, fint utført med tegninger, signert Christian Worm 9. octbr. 1792, har tilhørt fru Anine Staff, født Holst, og er skjenket av hennes datterdatter, frøken Staff-Gundersen. Worm skal ha vært lærer i Grimstad. Av blokmaker Karl A. Olsen er mottatt en liten brennevinsdunk i fletning. En sjelden gave har avdøde assuranceagent i London, tidligere

skibsfører herfra Jacob Pharos arvinger sendt museet, nemlig et overmaate fint og kostbart kjoleliv av silke som har tilhørt Inger Cathrine Pharo, født Rosenberg (f. 1727 d. 1767), hvis mann Jens Pharo fra 1757 til 1776 var sogneprest til det store kall Øiestad, Fjære og Froland.

Museet har i 1931 innkjøpt en tegning av hr. Birger Morholt, som gjengir et parti av Bryggegaten, samt 3 akvareller av kunstmaler Herschel-Haag, den ene interiør fra Ibsenapoteket, de andre parti fra Kirkegaten og utsikt fra Vestre Varden.

Museets styre vil gjerne faa erhvervet til sjøfartsavdelingen gallionsfigurer og andre ornamenter samt ellers minner fra den store seilskipsflaate som i mange aar hørte hjemme her.

Museet mottar de utkommende skrifter fra de institusjoner det staar i forbindelse med. Det har deltatt i en æresgave til konservator Gisle Midttun ved Norsk Folkemuseum i anledning av hans 50 aarsdag 4. jan. 1931. Et eksemplar av hædersgaven til ham, »Norsk Kultur i Billeder«, har museet som bidragsyder igjen mottatt. Likesaa har det deltatt i en æresgave til gods-eier Heiberg, grunnleggeren av de store Heibergske samlinger i Sogn; han fylte 60 aar den 31. mai.

Man hadde i oktober besøk av konservator Midttun, som ogsaa var her for noen aar siden. Han besaa med interesse begge museer og gav mange verdifulle raad og opplysninger.

Musébygningen trenger en reparasjon innvendig, idet der er trengt vann inn i veggen mot Brandvakten, hvilket har foraarsaket at gulv og tak raatner bort. Da det var for sent paa aaret aa utføre reparasjonsarbeidet i 1931, vil det bli gjort betids i inneværende vaar. Likesaa vil der bli malt noen tak og gulv i 1ste etasje, hvor den gamle maling skaller av.

Med den tiltagende økning av gjenstandene blir plassmangelen i bymuséavdelingen for hvert aar mer og mer følbart og generende. Fondet til ny museumsbygning utgjør nu vel kr. 16000.

Grimstad 1. april 1932.

J. A. Gundersen, Hålfdan Gundersen, H. Terland.

Tiende aarsmøte 28. april 1932.

Selskapets ordinære generalforsamling holdtes paa Bytingsalen kl. 5 em under ledelse av formannen, bruks-eier M. Fuhr. 13 medlemmer var tilstede.

Før forhandlingene begynte, minnedes formannen i hjertelige ord de livsvarige medlemmer av Selskapet som var vandret bort siden forrige aarsmøte: skipsreder Albert Andersen, skibsmægler Morten Smith Petersen, fru Louise Arntzen og advokat C. M. Tanne. De hadde alle vist byen sin varmeste interesse og kjærlighet og hadde gjort sig særlig fortjente av Selskapet, baade de som hadde utført sin livsgjerning her, og de som hadde faatt sitt livsverk annensteds.

Aarsberetninger og regnskaper fra Byselskapet og de to til det knyttede institusjoner, Treplantningskomitéen og Bymuseet med Ibsenapoteket, oplestes, likesaa revisjonens erklæring. Decharge blev gitt enstemmig.

Ennvidere blev oplest innberetning fra formannen i Bypark- og Idrettsplasskomitéen, bankbokholder G. E. Gundersen.

Formannen rettet en hjertelig takk til styrene og komitéene for deres iherdige og udmerkede arbeide.

De fra Treplantningskomitéen og Bymuseet innkomne andragender om bidrag blev oplest, likeledes styrets forslag til anvendelse av legatrentene for 1932. Videre oplestes et efter siste styremøte innkommet andragende fra komiteen for „Ungdomshjelpen“.

Om anledning til i noen form aa kunne yde bidrag til „Ungdomshjelpen“ uten aa krenke Selskapets statutter utspant sig en del debatt.

I overensstemmelse med styrets innstilling bevilgedes kr. 450 som restbidrag til den avdøde formanns byste, kr. 100 til minnesmerket over Hans Hansen (Rep.), kr. 300 til Bymuseets nybygningsfond, de øvrige disponible rentepenger (ca. kr. 2700) til Treplantningskomitéens arbeide. Et mindre beløp av de til Treplantningskomitéen

avsatte midler skulde imidlertid av denne komité kunne nyttiggjøres for „Ungdomshjelpen“, hvis passende arbeide kunde finnes.

Formannen, M. Fuhr, gjenvalgtes ved akklamasjon, de uttredende styremedlemmer ved skriftlig valg, P. B. Einersen, N. K. Stokkan, H. Terland med 12 og K. Dyvik med 10 stemmer. Likeledes gjenvalgtes suppleantene, H. Wolden, Karl J. Grefstad og H. Rosenkilde.

Til revisorer valgtes Nic. Thomassen og H. Rosenkilde.

I anledning av bevilgningen til minnesmerket over Hans Hansen (Rep.) blev rettet en forespørsel som besvartes av hr. postmester C. Fischer, der har forestaatt innsamlingen. Formaalet er først og fremst aa reise et minnesmerke paa graven og verne om den for fremtiden.

I styremøte som holdtes umiddelbart efter generalforsamlingen gjenvalgtes H. Terland til næstformann sekretær, kasserer og redaktør av medlemsskriftet.

Minner fra Grimstadaarene 1885–1895.

Av Elise Welhaven Gunnerson.

Da jeg til medlemskrift nr. 11 skrev „10 aar i Grimstad”, var det om menigheten og min manns virke jeg vilde fortelle litt. Av frykt for aa legge beslag paa for meget spalterum i skriftet undlot jeg aa berøre ting som nærmest hørte vaart hjem i murgaarden til, og hvor jeg som hustru og mor kom i første rekke.

Et prestehjem kan vanskelig bli saa privat som andre hjem. Vaart var det iallfall ikke. Min manns opfatning stemte i det spørsmaal ikke overens med min. Han følte sig som menighetens tjener ogsaa naar han var i sin familiekrets. Mitt syn på forholdet var, at presten ogsaa maa faa lov aa være privatmann. Naar han lukker sin kontordør, har han sin familie aa ta hensyn til. Kan en prest ikke det, er det et spørsmaal om han bør ha familie.

Elise Welhaven Gunnerson

Av natur var Gunnerson innesluttet. Han trengte ikke megen omgang. Jeg var anderledes anlagt, var glad i aa se mange om mig, likte selskapelige sammenkomster. Vaart hjem var dog ikke et lukket hjem. Baade

min manns og min slekt avla oss jevnlig besøk, især om sommeren. Da hadde vi ofte huset fullt. Efter 4 aar i 1ste etage flyttet vi op i 2nen. Der fikk vi 3 værelser mere. Det trengte vi.

I de aar reiste ofte yngre prester omkring i menighetene for aa virke for de forskjellige misjoner, Broderkretsen paa havet og lignende. Alle hadde de stasjon hos presten. De gjester satte min mann stor pris paa. Da blev der liv i vaare stuer, da gikk diskusjonens bølger høit. Jeg satt ikke bare som en taus tilhører, men jeg gav ogsaa min mening tilkjenne. De prester som oftest besøkte oss eller Grimstad, var Carsten Hansteen, død som domprost i Bergen, Halfdan Møller, død som sogneprest til Ulleren ved Oslo, samt Birger Hall, død som prest i Trondheim, og mange flere. Birger Hall reiste mest for Broderkretsen paa havet. Han var av dem som selv ydet meget, men saa krevet han ogsaa meget. Der var engang et større møte hvor flere delegerte fra Grimstad krets var tilstede. Lørdag aften ved 10-tiden kom Hall hjem fra møte i bedehuset. »Nu, frue, har jeg innbudt selskap hit til imorgen aften, alle deltagere i møtet samt deres verter. Vi blir vel omkring 30.« »Det burde De ha sagt mig før, nu kan jeg intet faa, og om søndagen er ingen butikk aapen. Tror De det regner manna fra himmelen ned i murgaarden? Men kom De med Deres gjester, en raad skal det vel bli.« „Det er bra De har mat, og jeg skal sørge for underholdningen. Fela har jeg i kufferten.“ Som alltid i et knipetak var fru Bang rede med raad og daad. En hyggelig aften blev det baade for gjester og vertskap.

Proste- og bispevisitas var festdage ikke bare for oss, men de la ogsaa festglans over byen. Smitt var den biskop som først holdt visitas i Grimstad i vaar tid. Fra mitt hjem, som ogsaa var prestehjem, visste jeg at der ved den anledning maatte være mat i huset. Ikke bare bisp og prost skulde bevertes, men man vilde jo ogsaa innbyde dem av menigheten som biskoppen kunde ha interesse av aa være sammen med. Til visitasmiddagen hadde vi innbudt en hel del herrer.

Min skuffelse var stor da Smitt var en sykkelig mann, som helst bare spiste hvetebrød og drakk melk og helst vilde være uforstyrret. Men selskapet maatte han delta i. Heuch var den næste som holdt visitas i Grimstad

Han var en livlig, folkekjær mann, vilde gjerne treffe folk og utveksle meninger med de forskjellige. I den tid maatte de to siste aars konfirmerte møte op til overhøring for bispen. Det var vel ikke egentlig tvang, men noget saa selvsagt at neppe noen som var i byen, nektet aa møte frem. Det var en fest for de unge. Som den livlige mann Heuch var la han ogsaa liv og interesse i i sin katekisasjon. For de unge var det baade en glede og en æressak aa klare sig godt for bispen. For ham var overhøringen en viktig del av visitasen.

Heuch hadde sin tjener med, thi han maatte ha en til aa hjelpe sig fra han stod op om morgenen til han om aftenen la sitt hode paa den lille stenhaarde pute han altid førte med sig. „Min tjener er flink, han kan gjøre alt mellem himmel og jord, pusse Deres sko og dekke Deres bord”, sa han litt beroligende eller undskyldende for det bry en tjener kanskje kunde ventes aa gjøre.

To ganger i vaar tid visiterte Heuch i Grimstad. Siste gang hadde han bispinnen med. Da skulde vi riktigt feste i murgarden. Nogle dage før fikk vi uventet besøk av en norsk prest fra Amerika. Nord hette han. Det var bare tenkt som en snarvisitt. Men da han fikk høre at Heuch skulde komme, bad han om aa faa bli over visitasen. „Jeg er jo kommen i grevens tid”, sa han. En visitas hadde han aldri vært tilstede ved, og Heuch hadde stort ry blandt norske prester i Amerika. Under sitt ophold i Norge vilde Nord sette sig mest mulig inn i norske kirkeskikke og anordninger. Her tilbød sig en storartet anledning. Skjønt det ved den leilighet blev spørsmåal om husrum, fikk han bli.

Uheldigvis blev han syk dagen før bispen kom. Til køis maatte han. Doktoren sa at han maatte holde sengen flere dager. Sykehus som vi vilde by vaar gjest, var der ikke den tid i Grimstad. Det blev aa ha en patient i huset. Heuch var ikke fri for smittetrykt, men doktoren beroliget ham. „Jeg har ikke tid aa ligge syk nu i visitastiden”, sa han. Gaa inn og hilse paa den syke vilde han ikke. Saa presten Nord fikk hverken se eller høre den store mann. En stor skuffelse. Alt gikk bra uten aa bringe forstyrrelse i festlighete.

Engang holdtes i Grimstad et større misjonsmøte. Omkring 100 delegerte blev innlosjert rundt om i byen. Selvfølgelig fikk vi vaar rikelige del. I 3die etage i mur-

gaarden var Bangs barnehjem. Der fikk vi overlatt værelser. Men hvor vi hadde ventet prest og frue, kom prest og datter; hvor vi ventet prest alene, hadde han sin frue med. Da var det godt aa ha den hjelpsomme fru Bang i nabolaget. Med hennes hjelp blev alle vanskeligheter avhjulpet, og alle fikk plass. Jeg minnes ikke hvor mange gjester vi hadde; men en av dem kaldte murgaarden for „prestehotellet“.

Om der kan være meget som blir lagt paa en prests hustru, saa har hun ogsaa gleder av sitt strev. Naar man hygger for andre, hygger man ogsaa for sig selv.

I Arendal, hvor flere sogn laa like inn paa bygrensen, hadde prestene en teologisk forening, som ogsaa Gunnerson var medlem av.

Møtene holdtes iallfall en gang om aaret og da helst i Arendal. Til de møter fulgte jeg i regelen med. Naar herrerne i kontoret diskuterte teologiske spørsmåal, holdt fruene møte i dagligstuen, hvor vaare interesser som prestefruer drøftedes. Et aar blev det møte holdt hos oss i Grimstad. Da var ogsaa Barth fra Fjære og Kobro fra Lillesand med. De fruer som kunde rive sig løs fra hus og hjem, var tilstede. Et par festlige dage hadde vi. Man var enige om at murgaarden var som bygget for slike sammenkomster.

Det var ikke bare prester som fant det hyggelig i murgaarden. Literaten Brochmann og naturforskeren Carl Lumholtz, som paa foredragsturneer ogsaa besøkte Grimstad, slo sig saa meget som mulig ned hos oss. Til gjensidig hygge i de dage de var i byen. De var der ikke samtidig.

I 1887 fikk et av vaare barn difteri. Det var først i mai, og vaar eldste sønn Sjur skulde op til middelskoleeksamen i juni. Difteri var den gang fryktet nesten som kolera. Man kjente den gang ikke serum, iallfall ikke i Grimstad. Vaare barn maatte for smittens skyld være borte fra skolen. Det var især ille for Sjur, som ikke maatte forsømme like før eksamen. Da var doktor Elefsen ikke bare vaar huslæge, men ogsaa vaar venn. Han tok Sjur i sitt hjem, hvor der ogsaa var barn. „Smitte følger ikke med lægen“, sa han.

For vaare eldste barn, som var store nok til aa bevare minnene fra barneaarene, staar Grimstad i et rosenskjær. Mange venner og venninner fikk de, og

enda har de lyse minner fra den lille by, som var som en stor lekeplass for alle byens barn.

I mine aar i Grimstad hørte jeg ikke meget tale om Ibsens ophold der som apotekerlærling. Man fortalte noen morsomme historier om ham. Men at man, den gang han bodde der, i ham saa en fremtidig berømthet var neppe tilfelle. Han var en ungdom blandt byens ungdom. Man beundret ham og ansaa ham vel som den fremste i kretsen, men neppe mere. I 1860 skrev han Terje Viken. Det var 10 aar efter hans Grimstad tid.

At det var minnet om et sagn han hadde tatt med derfra, forstod man. Om Terje Viken har levet eller ikke, betyr saa lite. Ibsen har gjort ham levende og gjort ham udødelig. La ham være en sagnfigur eller et menneske som har levet og lidt, det gjør liten forskjell. Ibsen har ved det storslagne dikt lagt en glorie over byen, som aldri forsvinner.

Der var flere av vaare Oslogjester som vilde se Terje Vikens grav. Men det lykkedes ikke aa finne et sort brett med „Terje Vigens navn i hvitmalt skrift.” Kanskje det var der, kanskje ikke.

De gamle slekter svinner, nye kommer og tar byen i besiddelse, nye ideer, nye planer, nye tiltak setter sitt preg paa den, men den ligger der liten og trygg, vendt mot det store, det bølgende hav.

En høststorm.

Det var en dag i september 1885.

Norsk Veritas' besiktelsesmann Jacob Helmer hadde fra morgenen av tenkt sig vesterover til Hegdekjær for aa visitere en nybygning paa verftet der henne. Han hadde oljeklær under armen og en skinnveske i haanden.

Jacob Helmer.

Idet han passerte gamle madam Pettersens have, kikket han inn paa tulipane i blomsterbedet like ved gjerdet. De pleiet alltid aa aapne sig ut paa morgensiden, naar solvarmen gjorde sig gjeldende og det blev tørrere i luften.

Men idag var de fleste bare halvaapne, enkelte var helt lukket. —

»Hm«, krentet Helmer og gikk videre. Barometret hadde dagen i forveien vært oppe i over 770 mm., men hadde idag en fallende tendens. Helmer la ogsaa merke til at svalene

fløi lavt, og at solen ennu ikke hadde formaadd aa bryte ordentlig gjennom det lag av slørskyer der fra morgenen var trukket op fra sydost.

Idet han passerte Verkensgaardsgjerdet, syntes han aa kunne skimte hvor gjerdestolpene stod paa den annen side av bordene. — Fuktigheten i trevirket hadde en annen tone der hvor der var paaler paa den motsatte side.

Seilskjekten hans laa fortøiet i Vestrebukt like ut for Dømmesmøenes store skibsbu. Idet han gikk igjenem skuret — forbi »kokerenna« — var der henne i hjørnet adskillige insekter fanget i de edderkoppespinn som pleiet aa fylle hjørnet.

Det var heller ikke fritt for at Helmer begynte aa kjenne gikten i ryggen.

»Paa Morvigfjorden kan han bli grov idag« tenkte han vel. »Det faar være med Hegdekjær, jeg tar mig heller en tur hen i Vigkilen til verftene der«.

Et kvarters tid senere var seilene satt og Helmer i full sving med aa krysse sig østerover forbi Torskeholmen.

Det var en ganske pen skjekte Jacob Helmers, 19 fot lang og 6 fot bred, sortmalt med rød list under essingen, brede skvettganger og bra seilføring, storseil og fokk. Helmers teorier om seilteknikk kunde nok omtvistet, men han var en mere enn almindelig dyktig utøver i branchen. Naar det kom til kuling og kryss, var det ingen skjekte eller mindre seilbaat i Grimstad og nærmeste omegn der kunde hamle op med Jacob Helmers.

Der var mange som spekulerte paa hvad det kunde komme av. Skjekten hadde pent løp, men det var der ogsaa andre som hadde. Naar den stod paa land derhenne i skibsbua om vinteren, var der adskillige der hadde studert den for aa finne ut hemmeligheten.

Naar lyset kom inn paa skraas — fra siden — dannet skyggen av løpet en pen bølgelinje med passelig dal paa midten, reisning forut og hulskarp akter. Sett ovenfra hadde den ogsaa pene linjer og fin-fine overganger.

Den hadde over 400 kilo jernballast, ikke saa lite for en skjekte av den størrelse. Over ballasten var der en banjer, som Helmer makelig kunde gaa paa, naar han skulde hen og rulle op storseilet om spridstaken og seise det til masten, eller naar han skulde forut for aa gjøre fast fokken.

Storseilet var nærmest avlangt rektangelformet »Hvalertypen«, ingen »pigging« i spridstaken slik som Salve Bie brukte det.

»Den spissen gjør bare vondt« mente Helmer.

Fokken var drøi, og for at ikke vinden fra denne — under bidevindsseilas — skulde fare hen mot storseilets leside, hadde Helmer anbragt en jernutlegger paa forstavnen, slik at fokkehalsen kom en fot forenfor stevnen.

Herved var baaten oprinnelig pent avbalansert — hvad seilstillingen under bidevind angikk. Men Helmer var makelig anlagt og brukte sjelden aa reve. Blaaste det slik at han ikke kunde føre fulle seil, slakket han bare av paa storseilskjøtet. Men da kunde det ogsaa

hende at baaten blev løi paa roret. For aa rette paa dette hadde han lagt paa forstevnen en 3 — 4 tommer fra kriet og opover til vandlinjen. Under skarp kryss kunde det hende han hadde storseilet noksaa klosshalt og drillet da baaten ved aa slakke fokken i vindkvesene.

Det var ut paa eftermiddagen samme dag. Ved bryggen like nedenfor Agders Assuranceforenings kontorer laa slupp »Familiens Lykke«, skipper Sand av Lønstrup, og hugg i fortøiningene. Lasten, — kuer og smaa-griser, egg, ost og smør var solgt, og et parti salt kjøtt anbragt i lagerbua like ved. Imorgen skulde sluppen forhale hen til Thue Johnsens brygge og ta inn bord, bygningstømmer og bjelker for Lønstrup i Jylland.

»Familiens Lykke« hadde seilet paa Grimstad i over 30 aar. Førerposten var nylig gaatt over fra far til sønn. Sinius Sand hadde arvet flere av sin fars gode egenskaper, deriblandt ogsaa den aa føle representasjonens forpliktelser overfor toldere, loser og andre, der med større eller mindre rett mente aa ha noget med »Sands slupp« aa bestille. Og det var ikke saa ganske faa. Der holdtes nemlig god dansk skibskost og fin — fin Aalborgs akkevit ombord i slupp »Familiens Lykke« av Lønstrup. Litt »Judevre« kunde forresten ogsaa forekomme.

Annen mann ombord var styrmann og altmuligmann Kristen, og det var i grunnen han skipper Sand kunde takke for at sluppen blev holdt saa pent som tilfellet var. Han strevet, skrapte og malte hver stund han hadde tilovers og holdt sluppen saa fin som den fineste yacht. Utenbords svartmalt med hvit rann under dolbordlist, innenbords grønmalt med blankskrapte stønnere, halvdekket skrapet og fernissert. Der var i det hele tatt noget renslig og lekkert ved sluppen, noget der viste at danskene i det stykke stod godt paa hvide med sine nærmeste slektninger, Hanoveranerne og Hollenderne.

Men guttene i nabolaget holdt allikevel mest paa kokken. »Jens Danske« var nemlig saa flink til aa fortelle historier. Fredrik, Thomas, August og Giert — de kunde næsten ikke se Jens uten aa tenke paa en stormdag paa Jyllands vestkyst. Der var likesom et friskt vær med ham, og saa vanket der av og til litt eggekake og judestomp, naar han var i det rette lave. Det samme

kunde forresten hende med baade skipper Sand og styrmann Kristen.

Rykkene i fortøiningene blev mere og mere kjennelige. Vinden, der fra morgenen av hadde vært sydostlig, var senere dreiet sydlig, tiltagende til kuling med regntung luft. Mørke, truende skyer fór med en svær fart for vinden og varslet storm og nedbør.

Kabyssen, der om sommeren stod i etgrøn malt »løsskur« paa fordekket, hadde nu faatt sin høstplass nede i lugaren forut. I nærvær av Ole, August og Giert hadde Jens ved halvsvytiden rensket noen makrell, der skulde bringes ned til kabyssen og stekes til aftens.

»Barometret faller, det blir storm,« mente skipperen. »Og vi maa ha noe ekstra«. Han hadde alltid en grunn paa rede haand, naar det var noe han vilde.

»Der kommer Jacob Helmer ut fra Vigkilen« ropte Giert. Og henover fjorden mot Vestrebukt fór skjekten for fulle seil og slakke skjøter. Især var storseilet godt avfirt, og le essing laa jevnt under vand.

»Se — fossen staar like op under jernutleggeren,« kom det fra August. Foran akterplikten satt Helmer, makelig tilbakelent mot ryggbrettet med storeskjøtet i venstre haand og halvtørn over knæet. Han hadde øiensynlig rykket til og halt ut slippesteget rundt skjøtstollen i le.

„Han kan saamen seile, den gamle“ sa Jens smilende.

Nu hadde vinden halt sig til sydsydvest og øket til stormkuling samtidig med at det tok til aa regne.

„Den Helmer greier sig nok“, fortsatte kokken. „Kom I ned til mai“. Og i neste øieblikk satt 3 gutter i 12 aarsalderen nede i lugaren forut paa „Familiens Lykke“.

Da Jens hadde faatt anbragt den første omgang av makrellstykker paa stekepannen, kom det fra en av guttene:

„Nu maa du fortelle oss om den stormnatten da der forliste saa mange skuter i Jammerbugt“.

„Neei, den har I hørt saa mange ganger før. I aften skal jeg heller syngre en sang om noe annet, der engang hendte derover“. „Ja gjør det da“. Og Jens begynte aa nynne for lissom aa faa fatt i tonen.

„Uu — i — i — i“ hylte det i riggen.

Og saa kom sangen.

1.

Sydvesten pep saa mørk og grum
Det var en natt i høst.
Og havet piskede sitt skum.
Langt op mot Jyllands kyst
I bondens gaard var allting tyst
Og port og laave stengt.
Og i hver hytte lyset slukt,
Thi været var saa strengt.

2.

En moder hadde sine smaa
Med taarer bragt i seng.
Den eldste gjennom ruten saa
Det var en tolv aars dreng.
Han sagde: Græd ei, kjære mor,
Gaa ei med sorg i seng;
Jeg vokser op og bliver stor
Og er din egen dreng.

3.

Men jeg vet nok hvorfor din graat
Er smertefuld og haard.
Det er fordi at faders baat
Kom ikke hjem igaar.
Men husker du at skib og ror
Og seil og mast og stav, —
Det blev jo alt gjort nytt ifjor,
Saa far er nok i havn.

4.

De ord gav haab i morens bryst,
Trett sovned hun inn,
Mens drengen gjennom ruten saa
Taus med bedrøvet sinn.
Da alle sov og bølgen slo
Mot land med raseri
Tok drengen lykten ned fra krok,
Og satte lys deri.

5.

Saa gikk han da med haab og tro
Saa liten som han var.
Alt ut paa nessesets spinkle bro
Med lykten som han bar.
Han klamret sig til broen fast —
Og bad en bønn til Gud.
Der stod han til den klare dag.
Til haab og lys gikk ut.

6.

Og mange skibe strandede den natt.
Blev vrak paa havets bund.
Og mangt et hjerte sukket matt
I nødens bitre stund.
O — kom dog, far, jeg venter dig,
Til mor vi følges ad.
Naar hun faar dig igjen saa blir
Hun lykkelig og glad.

7.

En bølge veltet inn mot land,
O — hvilken hjertens ve.
Et lik fløt inn mot nøken strand,
Sin far han skulde se.
Den arme dreng sig bukket ned,
Gled ut paa svagen bro.
En veldig bølge tar ham ned,
Snart laa som lik de to.

De 3 gutter hadde fulgt sangen med spent interesse.
Der var en egen stemning over det hele. Uværet,
der nu var satt inn for alvor, — stormens hyl i riggen,
regnets plasken mot dekket og sjøenes skvalpen mot si-
den — — Og saa denne sangen.

Guttene satt tause og saa hen for sig, mens Jens
bakket op makrellstykkene.

„Den skulde hatt en annen slutning“ mente Giert.

„Ja det hadde vært møe greiere“, kom det fra de
andre.

Jens smilte og sa :

„Det kan den saamen ogsaa faa“.

Han søkte atter efter tonen og fortsatte :

Og mange skibe strandede den natt

Blev vrak paa havets bund.

Og mangt et hjerte sukket matt

I nødens bitre stund. — —

I dette øieblikk tok „Familiens Lykke“ et ekstra hal, saa det formelig knaket i ankerspill og fortøiningsgods. Jens blev ennu mere „rød i toppen“ enn han allerede var og stusset litt. Saa smilte han og fortsatte :

Men faren red paa bølgens rygg

Hans nye baat holdt ut ;

Red stormen av — han landet trygg

Og takkede sin Gud.

Tre dage gikk — en aftenstund

Gikk stille han iland.

Høit halsede den lille hund,

Da han gikk frem paa strand.

Og drengen sagde : Mor, din sønn

Fikk rett — for han holdt ut.

Nu har vi fader, thi min bønn

Blev hørt av Himlens Gud.

„Det var andre boller“ kom det fra Ole, men noen videre diskusjon blev der ikke anledning til. Ti oppe fra dekket hørtes treskoklapring, og Jens skyndte sig aa gjøre ferdig sin te og sine makrellstykker.

Nedgangskappen aapnedes og styrmann Kristens skjeggede ansikt kom tilsyne.

„Nu er klokken snart syv — v. Er ikke makrellen snart ferdig?“ „Jo lige straks“, var kokkens kjappe svar.

Treskoklapringen forsvant akterover, og guttene skyndte sig paa dekk.

Det striregnet.

„God aften, Jens. Vi kommer snart igjen“.

„Ja, kom I“.

*
*
*

Den kvelden sovnet ikke Giert saa lett som ellers. Før

syntes han det kunde være saa koselig deroppe paa takkam-
meret — nettop i slikt vær. Her hørtes stormen som et vel-
dig orgelbrus, og herfra kunde han se like til havs, — se
storsjøen bryte mot holmer og skjær og sende skumsprøiten
høit tilværs. — — — —

Det kunde være saa hyggelig aa putte sig godt under
dynen, mens stormen rusket i huset og hvinte og pep omkring
skorsten og mønsaas, akkompagnert av regnets plasking mot
taksten og husvegg. — — —

Men i aften kunde tankene ikke komme sig løs fra de
mange der ute i Skagerak og Nordsjøen der skulde ride
stormen av

„Mens regnet fløt og bølgen slo
Mot land med raseri“

Det var ikke fritt for at situasjonen røkket litt ved det
faste forsett aa ville bli sjømann.

Det var likesom stormstøtene hujet og hvinte :

„Og mange skibe strandede den natt
Blev vrak paa havets bund — — —“

Giert Sailor.

Utdrag

av

kjøbmann og verftseier Mathias Gundersens
utrykte erindringer, nedskrevet 1884.

Ved Halvdan Gundersen.

(Fortsettelse.)

Ophold i Christiania og Hjemreise derfra 1837.

Efter en forceret Kjørsel den første Dag for at række det gode Logi Brækka i Bamble var vi saa heldige den anden Dag at komme over Fjorden fra Langesund til Helgeraaen, skjønt der var Ishindringer, og slap derved den lange bakkede Omvei om Brevig. Vi kom derfor taalig tidlig den Dag til Holmestrand og kjørte den tredje Dags Eftermiddag over Isen fra Sandvigen og op Pipervigsbakken ind i Hovedstaden. Foreløbig tog vi ind til Hans Usler, Voss's Fætter og Pleiebroder, som da boede i Madame Lyhinanns Gaard nede i Toldbodgaden, men vi inntog samme Aften de af Usler til os leiede Værelser i øvre Voldgaden i Borchgrevinks Gaard, et til Voss til Gaden og et til mig inde i Gaarden, men begge Værelserne var daarlige og mit rent umuligt, saa jeg efter en søvnløs Nat formedels en gal mand Dagen efter flyttede ind til Voss, hvor vi boede sammen en 14 Dages Tid indtil Markedet var over, saa der blev flere Værelser at vælge mellem. Saa flyttede Voss til Schmelks Gaard og jeg til Madm. Ruds Gaard paa Hjørnet av Dronningens Gade og Vognmandsgaden. Der boede jeg en Maanedes Tid indtil jeg tog fast Logi hos Fru Nielsen ved Torvet, der Kreditkassens nye Gaard staar. Her fik jeg det meget godt og hyggeligt sammen med flere Logerende, hvoriblandt den senere Sorenskriver Nicolai Astrup og tildels hans Broder Utskiftningsformand Ole Astrup, Sorenskriver Abildgaard, Provst Koren i Drammen og flere Damer foruden nogle Middagsgjæster, og om Aftenerne, især Søndagene, havde vi det svært morsomt; der boede jeg hele Tiden siden.

Ja, hvor meget var jeg vel ved Ankomsten blevet imponeret af den store Stad med over 30 Tusinde Indvaanere, med det store Slot, med Storthinget og med det netop da afholdte livlige Marked, og dog tror jeg jeg kan sige, at der

var ligesaa stor Forskjel mellem det daværende og nuværende Christiania, som der nu (1884) er mellem Christiania og Grimstad, saa enkle var alle Forholde i den Tid.

Til Lærere fik jeg de samme, som andre der skulde blive Kjøbmænd benyttede, nemlig Tyskeren Arendt, som informerede i Tysk og Bogholderi, det dobbelte italienske som det kaldtes, og i Norsk og Handelsvidenskab var det en Copist i Departementet som hed Hjorth. Af de som jeg tog Examen sammen med var Bankchef Dybwad og Broderen Herman, hvilken jeg ogsaa havde gaatt paa Parti sammen med tillikemed et Par andre. Examen holdtes den 17. og 18. August for et Snes Subjecter som havde anmeldt sig dertil og hvoraf 4 gik reject. Den holdtes i Raadhusbygningen i Raadhusgaden af de valgte Examinatorer, hvis Antal efter Loven var mindst 3, og hvoraf jeg husker at Grosserer J. H. Schwensen var den ene. Jeg var naturligvis inderlig glad, da de tre Dage var lykkelig overstaaet, og jeg havde faaet Examen i Hovedstaden, i hvilket der laa en større Honnør og mere garanti for at kuene noget. Her faar jeg anføre, at jeg, strax efter at jeg havde taget Borgerskab, blev valgt til Examinator i Grimstad sammen med Christian Holst og Bendix Ebbel og var da med at rejcere senere Kjøbmand Preus i Christiansand; hans Ven Arnoldsen havde ogsaa anmeldt sig dertil, men han udeblev. Et Par Aar efter blev Examenstvangen ophævet.

Selvfølgelig maatte jeg benytte Anledningen i Christiania til at faa Danseundervisning, saa jeg strax meldte mig inn paa Hunderes Skole, hvor jeg gik hele Vinteren for at danse og voltigere, som Gymnastisering da kaldtes, og da Hundere tillige var Lærer i Fægtning, saa havde han mange Elever. Baade nye og gamle Elever mødte hver Lørdagsaften til Dansemoro alene, idet der da var fuld Musik dertil. Blandt Damerne var der to Døtre af Klokker Klungeland i Oslo, som havde været Lærer og Klokker i Grimstad, saa Døtrene enda havde noget Kjendskab til Grimstadfolk. Den senere Professor Saxe var der som ny Student, innkommen fra en bergensk Landsbygd. Joachim Voss kom der ogsaa som gammel Elev baade i Dans, Fektning og Voltigering. Det var mærkelig hvor mange Grimstadfolk der var i Christiania i den Tid, og især saa mange studerende fra den da ubetydelige By, saa man med nogen Grund kunde sige Grimstadkolonien. De studerende var Henning Thue, Joachim Voss, Morten Smith Petersen. Hans Usler, Emil Bie og Jens Thue,

som da netop efter at være bleven utlært som Bogbinder-svend begyndte at læse til Officersexamen. Og ved Handelen: Søren Salvesen, Jacob P. Holst, Jacob L. Holst, Fritz Demant og Peder Jahnsen. Endvidere Niels Brinch, som havde gaaet omkring der et Par Aar og tigget Levemaade og fortalt Skrøner og ofte besøgte mig. Han var en ældre Broder av Julian Brinch og havde været en hel Cavaller i Grimstae nogle Aar før, da hans Kjæreste, en pen Dame fra Christiansand, var der i Besøg; men Forlovelsen med hende faldt bort af sig selv, da han fra Styrmandsseilads havde forladt Skibet i Christiania og der var kommet rent „paa Fanten“ uden dog at være forfalden. Ud paa Sommeren fik vi ham dog til at overvinde sig til at reise hjem, saa jeg fik ham afsted med en Frægtemand. Saa gik han hjemme hos Moderen og havde lidt Sjau af og til, indtil han 3, 4 Aar efter blev forhyret som Matros paa et nyt Fiskefartøi, som den bekjendte Lensmand Klerck i Finmarken var i Grimstad og kjøbte af mig, idet jeg lod det bygge paa Hafstad. Med dette Fartøi kom han til Tromsø, hvor han døde nogle Aar efter. En ældre Broder, Hans Brinch, var et almindelig fornuftigt og pent Menneske, men ogsaa meget letsindig, saa han ikke kunde beholde sin Empløi som fører af en Grimstad-Skonnert. Han reiste i 1837 til Stockholm og blev Noget hos en Mægler og døde der, uden at han efter Afreisen lod sin mangeaarige Forlovede Hanne Lorentzen høre Noget fra sig.

Mit forholdsvis korte Ophold i Christiania var meget behageligt og frugtbringende baade for mine Kundskaber og min Danselse, og det hed i den Anledning at Alt gik temmelig let for mig. Oftere faldt der Ytringer at de hadde Lyst til at „drive“ mig, eller at jeg kunde „drives“ (forædles) saa jeg burde blive derinde og ialfald gaa Præliminærveien, men baade var dette urealisabelt og ikke tiltalende for mine Ønsker. Mærkværdigt var det at jeg strax blev optaget blandt og senere hadde mest Omgang med saamange Akademikere, blandt hvilke jeg dog i det Meste blot kunde være Tilhører, men det var alligevel ogsaa der, som der sattes Pris paa den lille Tribut, som jeg kunde yde til Underholdningen. Foruden min stadigere Omgang med Voss og Usler og flere av deres Kjendinger var jeg undertiden hos Morten Petersen, som ellers ikke omgikkes med nogen af de andre Grimstadfolk, men havde sin egen Cirkel, og han kunde desuden leve noget flottere, saaledes brugte han altid Eftermiddagskaffe, som

han selv trækte. Hos ham kom jeg sammen med den nuværende danske Generalkonsul N. Chr. Andersen, som jeg ogsaa kjendte lidt fra Arendal, samt bl. andre en Student Johannesen, som nu er i Departementet. For ham og Petersen nedskrev jeg nogle Gange efter Diktat i den da brugte Studentersamfunds Protocol Forsvar eller Angreb i en Polemik, som en af disse eller en Trediemann var engageret i. Min Haandskrift var naturligvis ukjendt. Endda oftere kom jeg til de to Lærde Marcus Monrad og Henning Thue, som boede sammen tilligemed den noget yngre Emil Bie, og han var bestandig Forelæser af den Literatur, som jevnlig blev gennemgaaet og criticeret om Aftenerne, i hvilke Thue ikke kunde arbejde noget formedels hans daarlige Syn. Og der var jo altid Stof nok til Behandling i de daglige Begivenheder, hvori de tildels activt deltog i denne den Wergelandske mest bevægede Tid. Wergeland saa jeg ofte, men kun en Gang i Extase, nemlig en Aften paa en Restauration, ligesom jeg hørte ham holde Festtalen den 17de Mai ved Kroghstøtten.

Alle var exemplarisk ordentlige og sparsommelige, og Ingen havde Raad til at leve flot, og kun en sjelden Gang kunde man faa en Smag af den liflige Punsch, men maatte lade os nøie med det uforglemmelige gode Thor Olsens Sødtøl til 8 Skilling Flasken med Rosiner og Mandler til, som vi spleisede sammen til, og dette fornemmelig paa Uslers Værelse som var ret overfor Bryggeriet. Men Theatret kostede ikke saa lidet for mig, som denne Fornøielse var saa ny og tiltrækkende. Jeg kom hjem med en stor Bunke Sange, som trykkedes til hvert Stykke, og af Syngestykker var der mange i denne Heibergs mest productive Tid, ligesom der oftere opførtes større Operaer. Og Skuespillernes Fortreffelighed staaer for mig som etwas noch nicht übergetroffen. Deraf Jørgensen, Hagen, Giebelhausen, Madame Schrumpf, Jomfru Gade, senere Madm. Jørgensen og flere. Jeg synes endnu jeg kan se Madm. Schrumpf som Den hvide Dame i Operaen av samme Navn. Da det gamle Theater var brændt, og det nye ikke færdig, spilledes der den Tid i Det dramatiske Selskabs Theater i Akersgaden.

Da Studenterne udpaa Sommeren var dragne til sine Hjem, stundede jeg svært paa at komme efter til mit, men dette kunde ikke ske før i Midten af August. Det havde været saa længe paatænkt af mig at komme en Tur først til Ringeriget eller i det mindste til Krogkleven for at se det berømte Landskab, saa jeg gjerne vilde tage den Fornøielsen

med, og Søndagen efter Examen, drog jeg og en Søn af Fru Nielsen som jeg boede hos, en Juveler Nielsen, afsted did, men vi rak ikke stort mere end halvveis, nemlig til den store Gaard Johnsrud, thi da vi havde hvilet Hesten der, og bl. a. fortæret en medhavende Flaske Champagne, saa befandt vi os saa medtat av Veien og Varmen, at vi vendte om og tog ned gjennom Bærum og Sandvigen tilbage til Byen.

Endelig var den 8 daglige Dampskibsleilighed forhaanden og jeg reisefærdig med Dampskibet »Prinds Carl« i Følge med Medicineren Herman Major (Metsjer) som jeg havde gjort Bekjendtskab med, antagelig gjennom Joachim Voss. Denne elskværdige og da muntre Mand skulde besøge sin Fader i Lillesand, men vilde benytte Anledningen til at hilse paa Doctor Bonnevie og Thomas Crawford i Grimstad ved at tage med Baaden, som skulde hente og afsætte Passagerer i Leiholmsund, da Dampskibet ikke gik ind paa Vestturen hverken til Grimstad eller Lillesand. Hans Fader var Irlænder — udvandret formedels Deltagelse i politisk Opstand — og en god Ven af Scotlænderen Crawford. Han var nylig flyttet fra Christiansand til Lillesand og drev et stort Garveri der, efter at han havde overladt et lignende, tilligemed den deilige Gaard nedre Kongsgaard, til Sønnen Robert Major. Den almindelig yndede Doctor Major var den første som foranledigede Oprettelsen av Gaustad Sindssygeasyl, til hvis Bestyrer han var selvskreven; men han var noget hypocondrisk, saavidt jeg husker foranlediget eller ialfald forværret ved en uheldig Forlovelse, og forlod Udsigten til en glimrende Bane meget beklaget og reiste sammen med Broderen i Christiansand og et Par av hans Børn til Amerika, hvor de havde en ældre Broder før. Men Seilskibet gik under paa Atlanterhavet med Mand og Mus, saa der Intet hørtes fra dem mer. Doctors gode Ven Henrik Wergeland har besunget dette, hvorom kan læses i hans Skrifter. En tredje Broder — senere Sorenskriver Harald Major — boede nogle Aar paa Lillesand som Sagfører og Bestyrer av Faderens Bo, da han var død, og det var ham som havde saa megen Omgang med os Grimstadfolk. Othilie Pharos afdøde Mand, Skibsfører Daniel Major, var Søn av Robert Major i Christiansand.

Vi fik et behagelig Følge i Holmestrand i de tre unge Frøkener Hilleborg (»Bolla«) Pharo, Marthe Trane

og Sophie Petersen, som ogsaa skulde reise hjem efter et længere Ophold i Holmestrand. Den første Dags Tur (antagelig 23. Aug.) var den sedvanlige kun til Fredriksværn, hvor der skulde overnattes og udenlands Dampskibet fra Kjøbenhavn afventes. Den foregikk i deilig Veir og munter Stemning, men denne blev betydelig nedslaaet, da vi om Aftenen blev underrettet om at »Prinds Carl«, af en Grund som jeg ikke husker, ikke skulde fortsætte Reisen vestover næste Dag. Hvad der nu kunde bli at foretage overdroges til mig som den praktiske at bestemme. Det var rigtignok ikke usædvanligt i den Tid med den sjeldne Dampskibsfart at der maatte reises baade tillands og tilbaads, men for os, et saa stort Følge, at begive os paa den besværlige Landvei, det vilde blive en lang og trubelsom Reise, og som maatte forceres baade Nætter og Dage, ikke alene for at række et brugeligt Logsted, men ogsaa fordi at Damerne maatte præcis være hjemme til en nærliggende Dag, som var bestemt til Bryllupsdag for Grethe Pharo med Enkemanden Præsten Brock, som før havde været gift med hendes Søster Mette Pharo, og som nu var tilflyttet Tveds Prestegaard.

Søveien i Baad over Langesundshavet stod heller ikke meget tillokkende for nogen af os, men skjøndt det saa ud til Modvind, blev der om Aftenen gjort Bestilling baade paa Lodsbaad og paa Landskyds. Morgenen efter blæste stærk Vestenvind, saa der intet andet Valg var end Landeveien, og efter en god Frokost tog vi afsted med 4 Heste, hvoraf den ene til Tøiet; nogen større Vogn var der ikke at faa. Veiret var smukt, og Stemningen vedligeholdte sig munter hele Dagen, uagtet den lange Venten paa Skydsskifterne og den sene Kjørsel i hele Dagsreisens yderst besværlige Bakker, hvilket foraarsagede at vi først henimod Aftenen rak frem til Brevig, hvor vi fik godt Hotel i enhver Henseende. Jeg havde vistnok havt for Øie, at vi muligens kunde faa Anledning til at komme tilvands hjem fra Brevig, og i Haabet derom blev jeg bestyrket ved Ankomsten did, da Vinden var blevet østlig. Det var snart at faa Lodser som vilde seile os hjem, men det var ikke saa lidet vanskelig at faa en saa stor og bekvemt indredet Skøite, at den kunde bydes til Damer for at tage en hel Dags og kanske flere Dages Seilads paa, men dette lykkedes over al Forventning. Nu fik Vertinden travlt med at skaffe os Proviant til Hjem-

reisen, som hun skilte sig godt med, og til Drikke fik vi nogle Flasker Bisp, som den muntre og elskværdige Major selv var med at lave, og som han kaldte Negus. Noget Vin fik vi vel ogsaa samt det fornødne til Caffé. Selvfølgelig skulde vi tage ud tidlig den følgende Morgen, men det drog temmelig over den bestemte Tid, og jeg husker at vi animerede dem med den deilige Negus. Men Vinden var aldeles fortræffelig, passende sterk og staaende ud Fjorden; det var saaledes Fralandsvind, hvorved den tidligere værende og endnu befrygtede Søgang var bleven dæmpet, saa den ikke generede nogen af os. Baade Vind og Veir begunstigede Reisen, saa vi, uagtet den lange Distance, allerede Kl. 7 Eftermiddag landede ved Pharos Brygge i Grimstad efter en i alle Maader heldig og munter Seilads. Hjemreisen blev saaledes for mig en deilig Afslutning paa min behagelige Udflugt. Vor heldige Reise blev meget beundret, og jeg fik ikke alene Damernes, men især gamle Pharos Tak for den Assistance jeg havde ydet.

Videre som Ebbells Handelsfuldmægtig fra 1837 til 1839.

Efter Hjemkomsten fra Christiania tiltraadte jeg min forrige Plads i Butikken, men istedetfor at bo i det urolige Hotel hos Munch, fik jeg en pen Sal hos Clemens Ebbell, efterat Toldkasserer Rasch var flyttet derfra. Salve Salvesen vedblev i Butikken hos os indtil det følgende Aar, da han fik Plads i Christiania. Joachim Voss var da reist paa en Seiletur til Scotland med Fredrik Crawford, som da førte sin Faders nye Skonnert Caledonia, som havde lastet med Stavlast ved vort Firma. Usler var allerede indtraadt som Fuldmægtig hos sin Oncel og Pleiefader Sorenskriver Voss. Morten Smith Petersen laa paa sin Moders Landsted Frivold, hvor han havde anlagt en Keglebane, som vi benyttede om Aftenerne, og Christian Holst var kommen hjem fra Hamburg og begyndt sin velassorterede Manufakturhandel.

Den korte Rest av Sommeren gik nok hen i Stilhed, thi jeg husker blot en Gang jeg var sammen med Damerne, nemlig i et Eftermiddagsselskab som Morten Petersen havde paa Frivold, og hvortil knytter sig en Fatalitet for mig, som min Kone endnu erindrer: Da Usler og jeg gik sammen derop, var vi begge klædte paa nyeste Cristianiamode med ligedanne Benklæder av chokoladebrunt Tøi med lysere brede Striber, saa snevre og med saa trange Stropper at det var farligt at bukke sig. Ja, saaledes var Brugen dengang — meget uheldig for Usler og mig, thi han var hjulbenet og jeg lovlig tynd. Men jeg rak ikke frem i min Dragt, thi da jeg skulde hoppe over Bækken, som Gangveien den Tid fulgte helt fra Vardaasen, plumpede jeg i den fra den slibrige Græskant med den ene Fod, hvorfor jeg flux maatte gaa tilbage og skifte Benklæder. Dette Uheld faldt i den muntre Morten Petersens Smag at opholde sig ved, saa han derved gjorde mig flau overfor de endnu lidet kjendte Damer.

Som ovenfor bemærket var Christian Holst kommen hjem efter mange Aars Fravær, thi han var allerede i 1825 kommet paa Arendals Skole og efter Konfirmationen til Christiania og Hamburg. Nu saa jeg ham antagelig for første Gang, og han stod for mig som min Faders udtrykte Billede. Hans Fader, Consul Jens Pharo

Holst, den ældste af de 5 Brødre, var en fint dannet og uaimindelig smuk Mand; hans Moder en stadselig, pen Dame og hans 2 Søstre af megen Skjønhed. Hans Fader, som ogsaa i Ungdommen havde været Skibsfører, var nu, og havde i mange Aar været, Navigations-Examinator for hele Agdesiden, stadfæstet deri ved kongelig Ansættelse efter sin Fader Jacob Holst, hvorfor han maatte opholde sig i længere Tid hver Vinter i Christiansand, hvor Examen holdtes for hele Districtet fra Laurvig til Stavanger; derfor var de av ham examinerede Søfolk aarlig en stor Mængde, som man endnu kan træffe nogen af paa forskjellige Steder langs Kysten. Intet Under at han var kjendt med mange Storfolk, som besøgte hans Hus, der ansaaes for det første og behageligste i Byen. Saaledes stod det for mig, og det staar fremdeles som en berettiget Tradition.

Hvilken Forskjel mellem Christian Holst og mig! Han, som havde et saa udmerket Hjem og erhvervet saa mange Kundskaber paa en berømt Skole. Det var derfor ikke saa urimelig at jeg med mine smaa Qvalifikationer følte mig undselig ligeoverfor ham, og — fordi det var paa Hjemstedet — mest af Alle, syntes jeg. Og dette er vel Aarsagen til at det endnu ligger saa klart i min Erindring tilligemed den første Gang som jeg traf sammen med ham, hvilket var paa Madame Petersens Brygge sammen med Morten Tveten, hvor vi gik og vipede paa nogle lange Spirer. Nogen lang Samtale blev det antagelig ikke, dertil var han baade for hensynsfuld og stiltfærdig, men at han ikke havde faaet noget ufordelagtigt Indtryk av mig, det fremgik af den Imødekommenhed som han strax efter viste og behandlede mig som en Kamerat, hvilket allerede den første Vinter udviklede sig til at han blev min allerbedste Ven, og hvor meget stærkere blev ikke Baandet, da jeg inden et Aar var gaaet, blev ved min Forlovede et Medlem af hans utstrakte Familie. Jeg har før nævnt Clemens Ebbell og Joachim Voss som de der først har vist mig broderlig Behandling, og virket velgjørende paa mig, men medens dette var temporært, har min Omgang med Holst været stadig og paa nært Hold, derfor har han havt størst Indflydelse paa min Livsudvikling. Dette er indlysende af vort nære Forhold i selskabelig Omgang, i Forretningsfelleskab, nemlig i Trælasthandel, Sagbrug, Skibsrederi

og Havariforretninger samt i Communeanliggender, hvorved hans Kundskaber, Dannelse og Humanitet har været et godt Exempel. Jeg har saa udførligt skildret ovenstaaende Omstændigheder, dels for at vise hvorledes de fremstod og den Værdi de har, men fornemmelig for at notere den Kjendsgjerning, at Christian Holst har for mig været en god Lærer og Opdrager, samt en hjertelig Ven, med det Resultat at meget af den Anseelse, som jeg — med Rette eller ei — nyder i Livet, det skylder jeg det Venskab som han altid har lagt for Dagen for mig, ikke alene paa Hjemstedet, men paa fremmede Steder og blandt Fremmede. Det er derfor rimeligt at jeg staar i stor Taknemmelighedsgjæld til ham og jeg erindrer ham med Høiagtelse.

Mine Forældre besøgte jeg i Regeln en Gang om Ugen, men kom tilbage Søndag Aften for jevnlig at spille Boston hos Sorenskriver Voss sammen med ældste Søn Cerhard, Usler, Jacob Helmer og den halte Contorist Jens Fleischer, som døde i 1882 som anseet Lensmand i Modum.

Allerede den Vinteren begyndte den bekjendte muntre Tid, som vedligeholdte sig i 10 Aar, indtil de ugunstige Conjunctioner i 1848 lammede al baade offentlig og privat Selskabelighed. De før enkelte Gange givne Teaterforestillinger blev nu oftere gjentagne af et sluttet dramatisk Selskab, og istedetfor et Bal om Vinteren paa Demants Sal blev der afholdt 6 faste Assembleer i Clemens Ebbells Hus, hvor hele øverste Etage blev benyttet dertil, saaledes at min Sal ogsaa maatte ryddiggjøres. Nu var jeg bleven kjendt med alle Herrene, deriblandt Hans Bie, den ældste af Johan Peter Bies Sønner, som havde været meget fraværende som Skibsfører, men nu blev hjemme nogle Aar, indtil han fik nyt Skib for Mogens Thoresen i Christiania bygget af Jørgen Erlandsen Vig. Han døde ugift 1849 og blev begravet Paaskeaften efter et Par Aars Sygelighed. Søren Holst, som var bleven gift i Bergen med Catharina Krohn, boede nu i Grimstad og modtog den hos vort Firma byggede Brig »Patria«, men flyttede et Par Aar efter til Bergen. Hans Søn Lars Holst, cand. jur. er den nuværende Redactør av »Dagbladet«. En yngre Broder af Søren, Jacob Larsen Holst, etablerede sig senere som Kjøbmand i Grimstad, men ophørte med Handelen efter faa Aars Forløb og reiste til Hamburg, hvorfra til Amerika hvor han kort efter døde.

Fra Fogden Henschiens Kontor paa Grøm havde jeg nøie Bekjendtskab med Fogdens Brodersøn, Hans Jørgen Henschien, senere Lensmand paa Lillesand, og Hans Tronsen, min Faders Efterfølger som Lensmand i Landvig og Fjære. Begge disse havde vanket meget i Munchs Hotel.

En snodig Fyr, som jeg før kjendte lidt og som jeg nu blev en god Ven af, maa jeg omtale lidt omstændeligt, da han var en vigtig Personlighed i mange Aar i Byen, nemlig Andreas Haslund. Han var flyttet til Grimstad før 1830 fra sin Fødeby Arendal og havde nedsat sig som Blokmager og Kunstdreier, dertil godt utlært, men var tillige Maler og Tapetserer. Han var ugift og havde sit Verksted i en stor Stue hos Jahn Helmer med et lidet Beboelsesværelse ved Siden. I mange Aar var han Byens Muntrasjonsraad og Vittighetskræmmer og var ofte morsom og treffende skjønndt meget var tarveligt, da han just ikke havde nogen videre Begavelse. Beständig gemytlig og i godt Humør, uagtet hans finansielle Forfatning var maadelig, thi han »lod Fiolen sørge« og passede ikke sit Haandverk, som han ellers rundelig kunde have soutineret ved. Alle vilde gjerne have ham til sig om Aftenene, baade for at give ham bedre Maaltid end det han selv anrettede og for at faa ham til Deltager i de den Tid saa almindelige Bostonpartier, ved hvis Begyndelse han altid var saa hensynsfuld at han sagde: »Jeg har ikke en Skilling om jeg taber«. Han var derfor ofte ude, til stor Skuffelse for hans mange Venner, hvoraf især Søfolkene, som gjerne tilbragte Tiden paa hans muntre Hybel, som var det almindelige Samlingssted. Han skulde nok mer end en Gang have forsøgt at faa en Livsledsagerinde i Grimstad, men uden Nytte; saa fæstede han nok sit Haab om bedre Lykke i Arendal, hvorved hans Reiser did i Besøg til Broderen blev endmere hyppige og med længere Ophold der, hvilket gjorde hans besøgende Venner meget slukørede, naar det hed: „Haslund kan ikke blive med. Haslund er i Arendal.“ Men især led hans Kunder, som maatte vente paa færdigt Arbejde, hvorfor han efterhaanden tabte dem. Hans lille Værelse havde kun Siddepladse til faa, men hvem blev vel træt af at staa der? Heldigst var de som fik aftalt at spille Boston der om Aftenen, dog altid saaledes at de skulde gaa hjem for at spise. Men engang skulde dog Partiet

blive og spise av hans tarvelige Aftensmad, Smørbrød med en Dram til hver og forøvrig Vand til Drikke. „Men kan Dere nu være tjent med dette?“ „Ja tak, jeg er mæt“. „Jeg ogsaa.“ „Jeg og.“ „Vil dere ikke spise mere?“ „Nei tak.“ „Ja saa vil jeg,“ og dermed trak han ud Bordskuffen og tog frem Fuglesteg og andet Godt af en Lækkerbischen som en venlig Husmoder havde sendt ham, og spiste det alene uagtet Gjæsternes Paastand om at faa noget med. Han lod sig aldrig genere, og hans Gemytlighed bødede paa hans Ligefremhed. Bevares jo, han var baade Balkavaller og Skuespiller og blev ofte brugt især i Karikaturroller. Han lærte dog sine Roller daarligt, men lod sig ikke genere deraf, undtagen en Gang som han satte baade sig selv og den medspillende Dame fast, saa han sagde til hende: „Kom Jomfru, lad os gaa“ — til megen Latter for Tilskuerne. Hans rette Haandverk blev mer og mer forsømt, og han gik selv efterhaanden i Decadance, ogsaa fordi han havde faat for megen Smag paa Drammer. Blokmagerarbeidet ophørte ganske, og han arbeidede som Maler og Tapetserer baade i Byen og udover Landet, indtil han fik en midlertidig Post som Leierorskarl ved Toldkrybsbaaden og laa om Sommeren mest paa ydre Maløen i en opsat Hytte. Da dette ophørte kom han til Seilmager Møller og var der nogle Aar paa Verkstedet for Dreining og Støbning. Efter Møllers Død kom han til Snedker Salve Pedersen som Dreier og Udstopper, hvor han var i nogle Aar, indtil han blev meget forfalden og svagelig fornemmelig af et Knæonde, hvorfor hans Broders Enke og Sønner i Arendal tog ham til sig, og der var jeg inde hos ham nogle Gange i 1873. Han døde nok et Par Aar efter.

Udpaa Sommeren 1838 døde min kjærlige og gode Moder, 60 Aar gammel, efter flere Aars tiltagende Sygelighed. Strax efter døde af Nervefeber Andreas Pedersens Hustru Margrethe Østerhus, en meget ferm og pen Kone, Søster til min Broder Daniels Kone. Dette foraarsagede at Enkemanden solgte Gaarden til Skibsmester Bent Aanonsonen og flyttede med 4 smaa Børn til Byen, hvor han boede hos Aanon Salvesen, indtil han et Par Aar efter giftede sig med Christen Næs's Enke paa Natvig og flyttede til hendes Gaard der. I September samme Aar blev jeg forlovet med den smukke tyveaarige Anne Elisabeth Holst, som havde alle de gode Egenskaber hvorved mit

Smliv med hende er blevet saa lykkeligt trods megen Modgang og Skuffelser. Og hvilken Lykke for mig at blive Medlem af en af Byens bedste Familier, disse almenagtede, hjertensgode, elskværdige Mennesker, og hvis mangfoldige Beslægtede jeg ogsaa blev venlig modtaget hos. Min Svigerfader Peder Holst havde da sin Moder og 10 Søskende bosatte i Byen samt hans Moders Broder Consul Pharo og dennes Datter Fredrik Petersens Enke. Min Svigermoder, Elisabeth født Pless, var kommet fra sit Fødested Christiania i 1806 til Consul Pharo som Lærerinde for hans Døtre. Hendes nærmestboende Søster var gift med Provst Krog i Arendal, de andre Søskende boede i Christiania, saaledes den endnu i 1884 levende rige Enkefru Heftye. Begge mine Svigerforældre var af en stilfærdig elskelig Character med ædel Tænke- og Handlemaade, fint dannede og oplyste. Holst var i sin første Sømandstid, sammen med sia Svoger Christen Helmer, blevet opbragt af Engelskmanden og ført til Byen Reading i England, hvor de var i 3 Aar som Krigsfanger. Han var af en svagelig Helbred især siden Forliset i 1834 med Skibet „Vaaren“ ved Gothenborg, men holdt dog ved Søen til 1847, da han paa Grund af store Underlivssmerter maatte forlade den. Deres eneste Søn Jacob havde i Ungdommen nydt en fortræffelig Undervisning paa en Skole i Helsingør. De to yngre Døtre, Catharine og Sophie, var da 16 og 12 Aar gamle. Alle modtog mig hjerteligt.

Mit Kompagnis Forretninger var baade i 1837 og 38 temmelig store, ialfald efter Grimstad Forholde, idet det foruden Skibsbyggeriet i Morvigen, drev en ikke liden Trælasthandel saavel paa Danmark som paa Scotland med den da paabegyndte Udførsel af Last til Tøndestaver. I 1838 byggede de det nye Vaaningshus*) paa den samme Tomt som det gamle, dog med Tillæg af en innkjøbt Snip af Peder Holst's Have. Imidlertid dreves Krambodhandelen i Munchs Stue. Da min Etablering for egen Regning forestod, og Svogerskabet mellem min Broder og Andreas Pedersen var ophørt ved den sidstes Kones Død, og han — i den Hensigt at flytte til Skiensfjorden havde kjøbt den gode Eiendom Roligheden i Porsgrund, saa blev det besluttet at Kompagniet skulde opløses, derfor solgte de det nye Hus til mig og afviklede alle

(*) Det nuværende Meieri

Fællesforretninger indtil Midsommer 1839 da jeg købte Andr. Pedersens Andel i hvad der var tilbage, nemlig en under Bygning staaende Skonnert og Værftet i Morvigen. Baade min Broder og hans Svoger var da ganske velstaaende Mænd, og for den Sidstes Vedkommende øgedes Formuen ved den gode Gaard som han fik med sin anden Kone paa Natvig. Han blev nu boende paa denne Gaard og havde tillige Roligheden, me drev dem begge med Tab, ligesaa Danmarkshandel som han før havde været flink i, men som nu gik tufs for ham, efterat han ikke længere havde min Broders bedre Skjøn til Støtte, thi han var lidet oplyst og temmelig dristig i Speculationer. Saa solgte han Natvig og boede en Tid i Grimstad, hvorfra han flyttede til sin Gaard Roligheden. Han døde 1864 hos sin Svigersøn Peder Næss i Langesund. Andreas Pedersen var en retskaffen, godtroende og velvillig Mand.

Egne Forretninger. 1839.

Mit nye Hus var af Sælgerne indredet i underste Etage, dog kun paa simpel Mur med høvlede Stokkevægge. Jeg flyttede derfor fra Ebbells ind der og boede paa Ungkarlsvis, men spiste hos mine tilkommende Svigerforældre. Da jeg ud paa Sommeren havde fratraadt min Post hos Kompagniet forberedede jeg mig til den forestaaende Handel ved Indkjøb af forskjellige Varer, hvoraf noget dels underhaanden og dels ved Auktion hos Grosserer Even Steen i Arendal, da han op-hævede sin store Forretning der og flyttede til Christiania, hvor han havde kjøbt det store Hus i Raadhugsgaden, som nu er „Victoria Hotel.“

Det var ikke mange Varer der udfordredes til at drive Handel i Grimstad i den Tid, og mine Resourser strak heller ikke langt. Af min lille Gage havde jeg antagelig ikke op-spart mere end som behøvedes i Anledning Borgerskabet og Butikrequisita, saa de 200 Spd. som jeg fik af min Fader, var det Hele som jeg havde at begynde med. Da jeg ikke havde den for Borgerskaps erhvervelse fornødne Alder, idet jeg manglede $\frac{1}{2}$ Aar af de 25, saa maatte jeg dispenseres derfra med 2 kongelige Bevillinger, den ene for at være fuld-myndig og raadende over mit Gods og den anden for at maatte blive meddelt Borgerskab, uagtet at jeg ikke var fuld-myndig. Disse Bevillinger, som er udstedte 9de og 16de Juli 1839 kostede 10 Spd. hver, hvorfor den bekendte Casserer Schladermund har qvitteret. Den 13de December samme Aar, „fremstillede jeg mig ved Grømstad Bything“ og erhver-vede Borgerbrev som Kjøbmand paa følgende Legitimationer : 1 og 2 de ovennævnte kongelige Bevillinger, 3 Døbeattest for at være døbt 6te Juni 1815, 4 Raadstueattest af 19de August 1837 for at have erholdt Handelsexamen i Christiania, 5 At-test fra Kjøbmand Clemens Ebbell for at have tjent ved Han-delen i 4 Aar, 6 Skrivelse fra Christiansandske Sømilitære District for at der er falden høieste Resolution for at Værne-pligtens Hindringer er hævet, og 7 Presteattest for moralsk Vandel. Borgerbrevet kostede 12 Spd. 30 Skill. Strax der-efter begyndte jeg en liden Krambodhandel og betjente denne alene den første Vinter, indtil jeg det følgende Foraar fik Hal-vor Madsen fra Næs Jernverk som Butiksvend.

1840.

Som før meddelt var Handelsconjunctionene i den Tid yderst daarlige i alle Brancher, Trælastpriserne elendige, Skibsfarten lidet lønnende, Pengemangelen stor og Velstanden ringe. Der var saaledes ingen Udsigt til at kunne erhverve noget Levebrød ved en Krambodhandel alene, dertil var Byen altfor liden og Omsætningen til Omegnen for ubetydelig. Fortjenesten ved Danmarkshandelen var altid liden og indskrænkede sig hovedsagelig til Fordelen af Fuskhandelen med Bønderne, og for dem, som ikke selv eiede et lidet Fartøi til at afskibe Lasten i, var denne Handel umulig at drive. Imidlertid var Fortsættelse af denne Slags Handel, som var mig saa godt bekjendt, selvfølgelig i mit Formaal ligesom Skibsbygning, og denne var allerede i Gang paa det forrige Verft i Morvigen ved Fuldførelsen av den Skonnertskrog, som jeg havde tilkjøbt mig Halvdelen i af Andreas Pedersen, og nu havde sammen med min Broder. Udpaa Foraaret averterede jeg dette Fartøi tilsalgs, men Afsetningen paa Skibe var i den flau Tid saa liden, at den eneste rimelige Kjøber som meldte sig, var O. J. Baade i Stavanger, som sendte sin Skipper Some for at bese Fartøiet og gjøre Tilbud om at bytte med mig i et ældre Galeasskrog, hvoraf han vilde beholde Riggeren og sætte i Skonnerten samt betale mig 1000 Speciedaler i Mellemlæg. Da dette var Kjøberens Ultimatum maatte jeg, da Galeasen laa i Stavanger, gjøre en Reise did for at bedømme samme, hvilket ledede til at jeg accepterede Tilbudet, dog saaledes at jeg tilligemed Skroget fik et Par Seil, som dog blot havde Værdi som Equivalent for Reiseomkostningerne.

Da denne Reise var den første paa denne Vei af de mange, som jeg senere i Livet i en anden Stilling har gjort der, og i sig selv var lidt rar, saa vil jeg beskrive den nærmere.

Da Galeasen laa færdig til at gaa i Sildefart, hvis ikke Handelen kom istand, saa var der ingen Tid til nogle Dages Udsættelse med Reisen for at kunne benytte den 8 daglige Dampskibsfart. Der var derfor ikke anden Udvei end at tage Landeveien, saa berygtet den end var formedels de mange Bakker og daarlige Skydsbefordringer. For dog at undgaa en Del af de bratteste Bakker, nemlig mellem Grimstad og Christiansand valgte jeg en Reisemaade som ikke saa sjelden benyttedes i de Dage nemlig tilvands til Christiansand i en Sjægte, idet jeg accorderede med Ole Trondhjemmer paa Holvighol-

men om at ro mig did for den billige Betaling af 1 Spd., hvortil kom $\frac{1}{2}$ Spd. av H. J. Preus, som da var Handelsbetjent hos Charles Crawford, men vilde til Christiansand for at besøge Moderen.

Vi tog afsted Pintseften om Eftermiddagen og havde pent Veir men Stille, saa Seilet aldrig var oppe, hvortor Ola maatte ro hele Veien, til vi udpaa Morgensiden rak frem til Byen, svært lemstre af den besværlige Sidden. Jeg fik lagt mig nogle Timer i Hjørnestuen hos den nuværende Boghandler Grøntofft, indtil jeg kunde faa Skyds paa denne ubeleilige Tid. Dette var første Gang jeg var i Christiansand, men det var ikke Tid til at bese mig der.

Skydshestene var oftest udarmede efter en tarvelig Vinterfodring, Kjærrerne elendige, Veiene bakkede og aldeles primitive i Stavanger Amt, men Veiret var smukt hver Dag, og Alt havde Nyhedens Interesse for mig, saa den vexlende Natur og andre Forholde indprægede sig saaledes i min Erinding, at jeg ofte senere paa de samme Steder har dvælet derved og ihukkommet hvad jeg hadde tænkt paa, da jeg reiste der første Gang.

Efterat jeg hadde spist Middag i Mandal i et Hus tilvenstre for Broen i en trang Gade, kom jeg om Aftenen til Fedde og fik godt Logi hos den samme Skydsskaffer Hansen Familien som jeg senere har været hos saa ofte. Men der var en forskrækkelig Uro og Tummel hele Natten i „Byen“ af tilreisende Kirkefolk, fornemmelig Ungdom, som indfandt sig til den almindelige Festdag 2den Pintsedag, som der var Prædiken i Annexkirken paa Fedde. Denne Skik som en særegen Forsamlingsfest vedvarer nok endnu, men dog under større Orden og Sømmelighed. Endnu havde jeg Kjørevei de halvanden Mil til Flekkefjord, men længere var Postveien ikke bleven færdig, men var under Arbeide paa Linjen vestenfor Flekkefjord. Derfor fik jeg Roskyds først op Logefjorden, saa at gaa over det høie Flikeid til Lundevandet, hvorfra atter i Baad en Mil til Moi i Lunde Sogn. Nu var der atter Anledning til Kjørsel paa den gamle, men yderst daarlige Vei helt til Stavanger. Den frygtelige Fjeldstrækning, som hænger over Veien i den lange Drangsdalen ved Siden af Lundevandet imponerede mig betænkeligt, besynderlig fordi det var i Aftenskumringen, og jeg havde saa daarlig Hest at den kunde drives frem i Skridtgang, hvortor det tog lang Tid i de mange Krumninger, som den gamle Vei har opunder de fæle Stenrasene, thi det er ellers en Trøst naar man kan komme

hurtig forbi saadanne Steder. Det lettete mit Hjerte, da jeg var kommen lykkelig igjennem og frem til Skydsskiftet i Eide; men skjøndt det var Midnatstid, saa kunde jeg umulig tage Nattelogi der i den elendige, skidne og mørke Stue, men maatte dog opholde mig der nogle Timer, indtil det var muligt at faa Skyds.

Naar man kommer forbi Mandal er det mest slut med Naaleskov, kun paa enkelte Steder sees lidt Furu, saaledes strax før man kommer ned i den vakre og vilde Lyngdal, men som dog aldrig faar Lov at voxte til nogen Størrelse, da den nedhugges til Tvarer. Paa begge Sider af Flekkefjord er lidt mere Fureskov, ligesaa i Lunde Sogn. Men vakker Løvskov findes overalt undtagen i den egentlige Heskstad Dal, der findes næsten ikke Trær af nogen Slags, og der saa goldt, armt og trist ud, smaa dyrkede Gaarde og Jordlapper hist og her, forresten vandsyg Torvmyr, Husene smaa og elendige. Saa daarligt har jeg ikke set det paa noget Sted hverken i det Søndenfeldske eller i det Nordenfeldske, og saaledes var det saalænge jeg senere reiste der indtil 1867, medens nuværende Storthingsmand Ueland har fortalt mig, at Forholdene senere er i høi Grad forandret og forbedret. Gaarden Ueland ligger et lidet Stykke til høire fra Veien, bebygget med et 2 etages rødmalet Hus, der skjultes af lidt Løvskov, herfra flyttede gamle Ueland, som var Enkemand, ned til Skydsskiftet Ollestad strax efter min første Reise og giftede sig med Enken der. Paa dette Skydsskifte i den gamle Veilinje fik jeg accorderet Skyds over flere Stationer, saa jeg undgik at tage den længere Vei ned om Egersund.

Langt paa Nat kom vi til Bestemmelsesstedet Ogne ved Jæderens Begyndelse, hvor jeg fik god Modtagelse hos den elskværdige Lodsoldermand Hjorth, hvor jeg hvilede længe den følgende Dag efter min trættende Reise. Veien over Jæderen var paa mange Strækninger ikke synbar, da den aldrig havde været oparbeidet eller pyntet, men laa som den havde gjort sig selv dels langs Stranden i Sanden, og dels oppe i de haarde Græsvoldene. Baade dette rare og den særegne Natur satte mig i en opmærksom og tilfreds Stemning Udpaa Eftermiddagen kom jeg til Stavanger, og der gjorde Domkirken med de to Taarne, som jeg først kom forbi, et varigt Indtryk paa mig; forresten var det kun den store Virksomhed ved Sildesaltningen, som var væsentlig bemærkelig. Jeg blev naturligtvis anvist Byens bedste Logihus — Navnet Hotel brugtes ikke den Tid — nemlig hos Pihl ved Torvet. Han var Fader

til de to berømte Ingeniører Pihl ved Jernbanene og Gasverket og var en dannet Mand. Samme Aften kom jeg sammen med Preus, som da var Sorenskriver i Ryfylke, men som Aaret efter blev Byfoged i Grimstad og Sorenskriver i Nedenæs. Han og Sorenskriver Schjøt og en tredje Herre, som boede der i Huset, samt Værten selv havde sig et Kortparti. Jeg tænkte mindst dengang, at jeg senere skulde komme saa meget sammen med Preus baade i Selskabelighed og Forretninger. Ole Baade som jeg skulde handle med var Broder til Fogden Baade og Maleren Baade samt en Kjøbmand Baade. Han var da, ligesom i mange Aar senere, Handelsfuldmægtig hos Grosserer H. B. Sundt, men havde selv Sildesalteri og et Par Smaafarteier og var bekjendt som en flink og hurtigdrirende Mand. „Ja“, sagde han, da han havde budt mig velkommen „Galeasen ligger i Østervaag, og vil De nu reise derud og bese den, saa skal jeg se til at jeg om en Timestid kan komme efter. Capteinen er ombord.“

Da Handelen var sluttet paa de førmeldte Betingelser, skulde Skipper Some levere Galeasen i Grimstad og modtage det nye Fartøi inden en Maanedstid, og efter et Par Dages Ophold var jeg reiseferdig. Imidlertid kunde jeg ogsaa besøke et Par kjendte Familier i Stavanger, nemlig Axel Smith, senere Rector i Arendal, som da var Lærer ved Latinskolen og nygift med frøken Kløcker. Hans Broder Carsten Smith (død nu i Marts 1884 som Amtmand i nordre Trøndhjems Amt) boede der ogsaa som Løitnant og Fuldmægtig hos Byfoged Christensen, men han flyttede først did et Par Aar efter som nygift med Cathrine Krog, og var paa Reisen fra Arendal indomaa hos hendes Tante, min Svigermoder, i Grimstad, hvorfra de tog afsted i Bredslæde. Den anden Familie jeg besøgte var Undertoldbetjent Boy, som havde været i Grimstad i flere Aar.

Heller ikke fra Stavanger kunde jeg faa reise hjem med Dampskid uden at vente paa Nordlandsbaaden i flere Dage, men da jeg havde faat nok af den lange og kostbare Landreise, saa bestemte jeg mig til at seile til Christiansand med en, Stanshauptmand Heljesen tilhørende, større Jagt, som skulde gaa did efter en Ladning Bord. Med stor Omhyggelighed søgte ikke alene Baade, men ogsaa den unge Heljesen at gjøre det bekvemt for mig som daarlig Sømand, og den store Kahytten blev overladt til mig alene og forsynet med god Proviant. Antagelig var det god Vind da vi seilte fra Stavanger, men den gik ialfald temmelig hastig imod og blev

til Kuling, saa vi laa og kryssede hele Dagen, indtil vi kunde række ud til Tananger og faa Havn der. Jeg havde lidt frygtelig af Søsyge og den forskrækkelige stærke Sildelugt, som der er i den Slags Fartøier, derfor var det en stor Lettelse at komme i Land og faa et godt Logi hos Lodsoldermand Storthingsmand Monsen. Den følgende Dag var Søndenvinden enda sterkere, saa flere Fartøier søgte Havn der for Modvind. Ja, dette var jo trist for mig, men det bliver vel anderledes i Morgen! Men nei. Og da saa den 3die Dag begyndte paa samme Maade, bestemte jeg mig til at bide i det sure Æble og tage Landeveien, uagtet jeg havde reist 2 mil tilkrogs og bortkastet 3 Dage. Jeg lod min Kuffert bringe ombord i Jagten for at jeg kunde benytte Rideveiene og kom paa en saadan fra Tananger gennem Haalands Prestegaard og den berømte Gaard Sole og en som hed Tjore og saaledes til Postveien ved Sandnæs; derfra samme Linjen som paa Henreisen, dog ikke ned om Flekkefjord, idet jeg nu kunde ride den gamle Vei over Heier og Dale fra Bakke ved Sirnæs til Fedde, efterat jeg havde roet fra Moi paa Lundevandet under den imponerende Tronaasen og kunde se Arbejderne paa Aasen, som da holdt paa med de mange Ziczac-Klever for at gjøre dem til taalig Kjørevei. Paa den anden Side standsede jeg lidt og besaa den næsten færdige Hængebro over Sirnæs Elven, som tilligemed Postveiarbeidet skaffede Veimester Løitnant Johnsen saa megen Beundring. Ja, det maa jo innrømmes at det var et stort Kunstarbeide i den Tid og en stor Velgjerning at faa Vognvei i denne besværlige og lange Distance mellem Lyngdal og Lunde Sogn, skjøndt man nu finder at der har existeret forliden Kunst til at undgaa mange af de forskrækkelige Bakker.

Skipperen paa Jagten havde Ordre til at levere min Kuffert til Ullitz i Christiansand, idet jeg agtede at anmode ham om at sende den efter mig til Grimstad, men — hvor blev jeg ikke forundret og sansynligvis flau, da jeg ved Indtrædels en i Ullitz's Forstue saa min gule Læderkuffert allerede staa der, idet Jagten var kommen til Christiansand $\frac{1}{3}$ Døgns Tid før mig. Jeg havde dog den Tilfredsstillelse at jeg havde undgaaet at fare over den svære Bølgegang, som jeg havde seet, da jeg reiste over Jæderen. Fra Christiansand hjem lykkedes mig at komme med Dampskib, nemlig Prins Carl, som da førtes af Løitnant Sigholt.

Samme Sommer reiste jeg sammen med Christian Amundsen Viig til Skien for at sælge et lidet Parti Korn, som vi

havde hver og netop faaet hjem fra Danmark i hans Danmarksfartøi «Victoria», som han selv førte og havde givet Navn efter Stedet hvor han selv havde bygget det, nemlig hjemme paa Gaardspladsen — Vig-Tona. Han havde blot sin ukonfirmerede Søn Per med foruden mig, hvilket kunde være Mandskab nok i det pene Sommerveir, men værre var det at han ikke var kjendt paa Leden. Det var en Søndag formiddag vi seilte fra Grimstad med pen Vestenvind og liden Søgang, med en ny Sjægte slæbende efter Fartøiet som han havde med tilsalgs. Vinden tiltog efterhvert og med den Søgangen, saa da vi var udenfor Tromøen rullede den tomme Sjøgten rundt i Søen. uden at vi kunde gjøre noget til dens Redning, men maatte lade det gaa saaledes, til vi kom forbi Øen og kunde søge indenskjærs, men her opstod stor Vanskelighed med at finde inn mellem de mange blinde Skjær og Holmer, da han var aldeles ukjendt. Vi slap dog godt inn i Leden og lagde til et Fjeld og halede Sjøgten op paa Dækket, heldigvis havde den ikke faaet anden Skade enn Tabet af nogen Tiljer.

Nu var min gode Skipper bleven saa skræmt for at miste sit Fartøi og sin Last og jeg ikkc mindre for mit Korn, saa at Seiladsen skulde gaa den sædvanlige Led nærmest Land og saaledes indenom Lyngør, men bedst, som vi ventede at faa Lyngørerne paa vort høire, saa fik vi dem tilvenstre, og vi var atter kommen ud i rum Sø mellem Sandøen og Lyngør. Ja, dette var jo ogsaa den rigtigste Seilemaade for os med den gode passende Vind, og vi haabede paa god Lykke til at komme inn gjennem Pørtør paa Kragerøfjorden. Da vi kom bortover der, var det stiv Kuling og høi Sø, saa vi blev meget betenkelige om vi turde vove paa at søge inn i dette for Ukjendte vanskelige Farvand, men at gaa videre østerover vilde være mere risikabelt, og da saa en Lods-skøite, som kom fra Søen, ogsaa styrede for den samme Indseiling, saa haabede vi at kunne drage nogen Hjælp af dens Seilads, skjøndt den var langt foran os.

Medens denne Skøiten seilte ind, havde der staat en Mand paa Fjeldet ved Indseilingen og set paa vor Seilads og Manøvrering at vi maatte være ukjendte. Vi var nemlig i stor Vanskelighed. omgivet af Brækninger, som vi søgte at styre klar af, idet Skipperen stod forud og observerede, og jeg maatte passe Roret, medens Gutten

passede de formindskede Seil. Skipperen havde længe været frygtssom, men var nu rent fortvilet og slog Hænderne sammen med Bøn og Skrig. Den ovennævnte Mand kastede sig derfor i en Skjægte og roede ud imod os og gjorde Vink om hvad Vei vi skulde styre. „Hvordan seiler dere? Det er jo som gale Mennesker“, sagde han. Og da han kom nærmere, blev vi Alle lige meget forundrede, da det var en god Kjending, nemlig den muntre Skipper Sørli fra Moss, som foer saa stadig til Byerne vesterover med Ladninger af Brændevin fra Gerner.

Den anden Dag var vi i Skien, hvor jeg tuskede bort mit Korn i forskjellige Varer og havde det morsomt sammen med de gode Kjendinger Ludvigsen og Halvorsen, som saa ofte havde været i Grimstad for sine Principaler. Det var første Gang jeg var i denne forunderlige By.

Jeg fulgte Fartøiet paa Hjemveien et Par Dages Tid i sen Seilads formedels Stille og Motvind indtil Kragerø, hvor jeg forlod det og reiste hjem med det fra Christiania kommende Dampskib.

Manufactur

Telf.

32

Damekonfeksjon

G. Gundersen $\frac{A}{S}$

**Manufaktur
og Utstyrsforretning.**

Dame- og Herrekonfeksjon.

Grimstads Sparebank.

Oprettet 1841.

Forvaltningskapital 8.652.000.—

Alle almindelige bankforretninger.

Laura Rejersens Eftf.

Mathias P. Molland

anbefaler Malervarer i prima Kvaliteter. Lager av Bygningsartikler. Utsalg fra Ulefos Jernværk av Komfyrer, Ovne og annet Støpegods. Lager av Staal, Stangjern og Jernplater.

Gjødningsstoffer. Frøforretning. Cykler og Cykleringer. Representasjon av Goodrichs anerkjente Automobilgummi.

Alltid godt Utvalg til rimelige Priser hos

Laura Rejersens Eftf.

Mathias P. Molland.

Telefon 112.

Grefstads Jernvarehandel $\frac{A}{S}$

JERNVARER — VERKTOI — KJØKKENUTSTYR.

MALERVARER — VANN-, VASK- og KLOAKRØR.

Eneforhandler for Grimstad og omegn for STØPEGODS
fra

Kværner, Hamar og Aadals støperier.

Grimstad Privatbank A|s

Oprettet 1926.

— Innskudd mottas. —

Alle almindelige bankforretninger utføres.

Th. Terjesen,

Isenkram — Kortevarer — Amunition — Malerverer —
En gros. Oljer — Fiskeredskaper. En detail.

Telefon 55 og 204. Telegr.adr.: Terjesens.

— Grimstad. —

Gulliksens Eftf.

Telefon nr. 68. — Grimstad.

— Bok- og Papirhandel. —

Nikkelvarer, krystal, glas, porselæn, keramik, fotografi-
og amatøralbum, damevæsker, lommebøker, skrivemapper,
musik- og dokumentmapper. Leketøi, kortevarer, speil,
rammer. Billeder indrammes. Tapeter i stort utvalg. —

Kr. Gundersen,

Bok, Papir- og Kortevarerforretning.

Fotografiske artikler. Musikalier m. m.

Telefon nr. 77.

Telefon nr. 77.

Grimstad Adressetidende.

Byens og distriktets
mest utbrede blad.

Averter!

Abonner!

Alb. Bentzen.

Kolonial- og Delikatesseforretning,

— Telefon nr. 124. —

GRIMSTAD.

GRIMSTAD BAD

Badesesong juni—september.

Alle slags medicinske badeformer.
Forfriskende sjøbad både sommer og vinter.

— Billige priser. —

M. MØLLER

KOLONIALFORRETNING

TELEFON 233.

TENGEL BANG

NILS TINGVOLD'S EFTF.

— Fører til alle tider godt utvalg i
FRISKE FRUKTER og GRØNSAKER

Specialitet:

FINERE KOLONIAL.

Telef. 25.

Storgaten, GRIMSTAD.

Telef. 25.

Grømstadposten

Utmerket annonseblad.

Telefon 97.

Jørgensen & Viks Båtbyggeri, Grimstad.

JØRGENSEN & VIK
BÅTBYGGERI - GRIMSTAD

**Motorskjekter, Racere,
Livbaater, Roskjekter,
Prammer.**

**Gullmedalje Jubilæumsut-
stillingen 1914 og Trøn-
delagsutstillingen 1930.**

Grimstad Konserverfabrik

Nic. Thomassen

Hermetiske og saltede Grønnsaker.
Hermetisk Frukt, Marmelader,
Syltetøier. Pickles. Safter. Eddik.
Likørestrakter. Fruktekstrakter.
Rabarbervin

Grimstad Meieribolag

— Oprettet 1883 —

Anbefaler melk og fløte.
Smør og flere sorter oster.

H. Christiansen.

Barber & Frisør.

Tobak- & Cigarforretning.

Glastøi - Stentøi - Porselæn.

Kjøkkenutstyr — Kortevarer — Leketøi m. m. m.

P. Tulin-Pedersen,

Torvet.

Anderssens Skredderforretning

Etbl. 1877

Grimstad.

Sørlandets største utvalg av
stoffe og forsaker

i beste kvaliteter
og fineste mønstre

— 1ste klasses arbeide —
God pasning garanteres.

Elektriske motorer

til ethvert bruk.

Utbedring av gamle anlegg. Elektriske installasjoner
av enhver art.

Lager av kokeplater, strykejern, ovner, komfyrer,
osramlamper, lysekroner og bordlamper.

Aust Agder Installasjonsforretning

Innehaver: NILS NILSEN

— Telefon 197 k. —

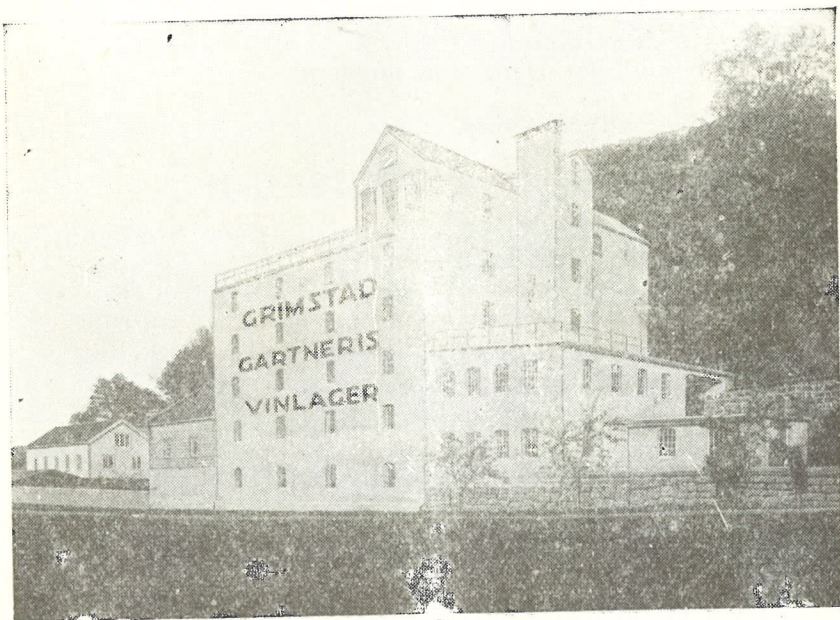
Autorisert i Grimstad og Aust Agder fylke.

Grimstad Gartneris Frukt-vine.

FUHR's hete fruktvin kr. 2,00 pr. $\frac{1}{1}$ fl. — kr. 1,20 pr. $\frac{1}{2}$ fl.
FUHR's norske Vermouth „ 2,00 „ $\frac{1}{1}$ fl. — „ 1,20 „ $\frac{1}{2}$ „
FUHR's Rabarbervin „ 2,00 „ $\frac{1}{1}$ fl. — „ 1,20 „ $\frac{1}{2}$ „

Ved salg av 12 $\frac{1}{1}$ fl innrømmes 10 $\frac{0}{0}$ rabatt
" " " 50 $\frac{1}{1}$ " " 15 $\frac{0}{0}$ "
" " " 100 $\frac{1}{1}$ " " 20 $\frac{0}{0}$ "

Partiene maa uttas paa en gang og leveres paa et sted, men kan bestaa av baade Rabarbervin, Vermouth og Fruktvin. Fruktvin sendes ved kjøp av minst 12 $\frac{1}{1}$ fl. fraktfritt til nærmeste direkte dampskibsstoppested eller jernbanestasjon.

„Grimstad Bys Historie“

bør enhver Grimstadmann og Grimstadvenn eie. Boken, som utkom i 1927, er et verk paa 786 sider i stort kvartformat, trykt paa fint papir, og med 396 illustrasjoner. Blandt billederne finnes 251 portretter, er stort detaljkart fra 1781 og et litografi av byen.

Boken kan bestilles hos bokhandlerne eller ved direkte henvendelse til Grimstad Bymuseum.

Pris innb. med rygg og hjørner av skinn kr. 20.00, heftet kr. 15.00 — fritt tilsendt.

Selskapets livsvarige medlemmer.

Nye livsvarige medlemmer, som innsender kontingent med minst kr. 50,00 (én gang for alle), faar sig fritt tilsendt alle Selskapets hittil utkomne skrifter, og nye efterhvert som de utkommer.

Tegn Dem som medlem!

Grimstad Bymuseum

kjøper gjerne gjenstande av antikvarisk art og ting som har vært i gamle Grimstadfamiliers eie. Av særlig interesse er saadant som har tilknytning til distriktets skibsbyggnings- og sjøfartsnæring. Gammelt bohove, jordbruksredskaper o. lign. fra vaart landdistrikt setter museet ogsaa megen pris paa.

Byelskapets medlemsskrifter.

Medlemsskriftene er tilsalgs hos byens bokhandlere. De kan ogsaa faaes ved henvendelse til redaktøren, lektor H. Terland.

Prisen er nu nedsatt til kr. 0.50.

